★★

Aydınlık

Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı: 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

CUMA 5 EYLÜL 1980
10 LIRA

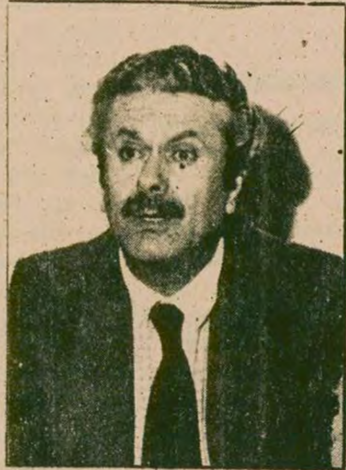
● Hükümet gensoruyu üzerine almazken, Erkmen «Ben hükümetin politikasını uyguladım» diyor

MUSTAFA GÜLCÜGİL
Altı hafta kadar önce hakkında gensoru verilen İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil gensoru görüşmelerinden bir gün önce istifa etmek zorunda bırakılmıştı. Gülcügil'in İstanbul'da yaptığı bakanlığıyla ilgili bir basın toplantısından sonra, istifasını Ankara'da Demirel açıklamıştı.

HAYRETTİN ERKMEN
Dışişleri Bakanı Erkmen hakkında CHP'nin verdiği gensoru önergesi CHP ve MSP'nin oylarıyla gündeme alındı. Görüşüldü ve güven oylamasının bugün yapılması kararlaştırıldı. Bugün verilecek 226 oy Erkmen'in düşürülmesine yol açacak.

İSMET SEZGİN
Maliye Bakanı hakkında CHP Genel Sekreteri Üstündağ ve arkadaşlarının verdiği gensoru önergesinin gündeme alınması tartışılıyor. Gündeme alınırsa gelecek hafta ortasında görüşülecek ve ardından onun için de güvensizlik önergesi verilecek.

ESAT KIRATLIOĞLU
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı hakkındaki gensoru önergesini CHP'li Deniz Baykal ve arkadaşları verdi. Gensoru önergesinin gündeme alınması salı günü görüşülecek.

MÜNİF İSLAMOĞLU
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı hakkındaki önerge Sinop Milletvekili Alaattin Şahin ve arkadaşlarının imzalarını taşıyor. Bu önerge de çarşamba günü Millet Meclisinde tartışılacak.

Demirel dört bakanı da gözden çıkardı

● Erkmen hakkındaki güven oylaması bugün. Muhalefet 226'yı bulursa Bakan düşecek

● **AP, bakanları teker teker düşürülse bile iktidarda kalma kararında**

● *AP'nin umudu MSP'nin CHP'nin verdiği gensoruları desteklememesi*

ANKARA (ÖZEL)

MSP'nin Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen hakkında verdiği güvensizlik önergesi bugün oylanıyor. Muhalefet red oyu verecek 226 parlamenteri Meclise getirmeyi başarabilirse, Dışişleri Bakanı bu akşam görevden ayrılacak.

Erkmen Güney Haber Ajansına yaptığı açıklamada "Uyguladığım dış politikayı ben tayin etmedim. Hükümet tayin etti. Ama gensoruya muhatap benim" dedi. Erkmen, muhalefet partilerinin iktidara olan hırslarını kendisinden çıkartmak istediğini söyledi.

Dışişleri Bakanı Erkmen "hükümetin tespit ettiği dış politikayı "uyguladığını söylerken, Demirel'in bu gensoruyu hükümete karşı bir güven oylamasına dönüştürmeyeceği öğrenildi. Demirel'in, Erkmen gibi öteki dört bakan hakkındaki gensorular da görüşmeye alınsa ve bu bakanlar hakkında da güvensizlik oyu verilse bile bakanları istifa ettireceği, hükümeti sürdüreceği öğrenildi.

MECLİSTEKİ DURUM

AP'nin 185, MHP'nin 17 üyesinin güven oyu vermesi bekleniyor. CHP'nin 207 üyesinden Cahit Karakaş Millet Meclisi Başkanı olduğu için oy kullanamıyor. Önerge sahibi MSP'den ise Yaşar Göçmen, Salih Özcan, Muhyeddin Mutlu ve Tahir Büyükkörükçü ise hükümete karşı bir politika izlenmesine karşı çıktıklarından toplantıya katılmayacaklar.

TBP'den Ali Haydar Veziroğlu, CGP'den Turhan Feyzioğlu ve Nizam Partisinden Abdülkerim Doğru'nun ne yapacakları belli değil.

Meclisteki 8 bağımsız üyeden Orhan Alp, Oğuz Atalay, Cengiz Şenses ve Mustafa Kılıç'ın muhalefetle birlikte oy kullanacakları bildirildi. Diğer dört üye Zeyyat Mandalinci, Ahmet Nihat Akay, Abdülkerim Zilan ve Nurettin Yılmaz'ın ne yapa-

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

MHP il Merkezi yollamış

RUHİ ÖZCAN

AHMET HAMDİ GÜLER

Gazetemize saldırı için keşif yapan iki MHP'liyi polise teslim ettik

İSTANBUL(ÖZEL)

GAZETEMİZE saldırı düzenlemek isteyen MHP'liler tarafından keşif amacıyla idarehanemize gönderilen Ahmet Hamdi Güler ile Ruhi Özcan adlı iki komando yakalandı.

Dün saat 12.00 sıralarında "İtiraf"'ın yayınlandığı gazetemiz nüshalarını bir savcı yardımcısı adına almak istediklerini söyleyen iki şahıs idarehanemize geldiler. Bunlar kendilerini yollayan savcı yardımcısının Remzi Çelik olduğunu ileri sürdüler. Daha sonra bu ismi Adliyeden araştı-

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Konya Cezaevini basan silahlı kişiler hükümlü ve tutuklu 7 komandoyu kaçırdı

● Pendik'te bir kahveyi basan saldırganlar iki kişiyi yaraladı

● Tarsus'ta 'dur' ihtarına uymayan bir genç öldürüldü

HABER MERKEZİ

KONYA Kapalı Cezaevine bugün saat 14.00 sıralarında yapılan silahlı baskınla siyasal suçlardan hükümlü ve tutuklu 7 komando kaçırıldı.

İlgililerden alınan bilgiye göre çalıntı olduğu anlaşılan 42 EV 080 plakalı kırmızı renkli özel bir arabayla cezaevine gelen ve ilk belirlemelere göre beş kişi oldukları bildirilen silahlı teröristler kapıdaki görevlileri tesirsiz hale getirerek cezaevinin ziyaretçi bölümüne girmişler

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Bir soruşturma daha!

● İtiraf'ta Yurtaslan Adalet Bakanlığında bir müşavirin kendilerine yardım ettiklerini söylemişti

Adalet Bakanlığı da İtiraf'ı ihbar kabul etti

● Ucuzal: "Bilgiler muğlak ama müfettişler gerekeni yaparlar"

ANKARA (ÖZEL)

Adalet Bakanı Ömer Ucuzal, Ali Yurtaslan'ın gazetemizde yayınlanan itiraflarının Adalet Bakanlığına ilişkin bölümlerinin soruşturulduğunu söyledi.

Kendisiyle görüştüğümüz Adalet Bakanı, "Bu konuda gazetenizdeki bilgiler muğlak ama gene de bakanlığımızın müfettişleri gerekeni yapıyorlar" dedi.

ADALET BAKANLIĞI KONUSUNDA NELER YAZILMIŞTI?

Ali Yurtaslan itirafında Adalet Bakanlığına ait bölümünde Cezaevi İnfaz İşleri Genel Müdürlüğünde çalışan bir müşavirin kendilerine yardımcı olduğunu belirtmiş ve şöyle demişti:

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

İtiraf'ta adı geçen ülkücülerin hamisi, şimdi de Elbistan'da...

Bahattin Yalım, Elbistan Termik Santral inşaatını MHP'lilerin üssü haline getirmeye çalışıyor

HABER MERKEZİ

ALİ Yurtaslan'ın "İtiraf" dizisinde daha önce de ülkücülere yardım ettiği belirtilen Bahattin Yalım'ın halen Elbistan Termik Santrali inşaatını sürdüren müteahhit firmanın personel müdürlüğünde bulunduğu ve işyerini MHP'nin üssü haline getirmek için yoğun bir çaba içinde bulunduğu bildiriliyor.

Termik Santralin inşaat faaliyetini sürdüren Foster Wheeler International Corporation (FWIC) firmasının personel müdürlüğünde bulunan Bahattin Yalım'ın şimdiye kadar 200'e yakın işçiyi çeşitli baskılarla işten uzaklaştırdığı, birçok kalifiye işçiyi tazminatları-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

İtiraf, Bahçelievler katliamı davasında belge olarak sunuldu

ANKARA (ÖZEL)

9 Ekim 1978 yılında Bahçelievler semtinde 7 TİP'linin öldürülmesi davasına dün Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'lu Mahkemesinde devam edildi. Dün yapılan duruşmada müdahil

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

Yangından mallarını korumaya çalışan yurttaşlar, eşyalarını sokak ortasına yığıp başında kaygı ile bekliyorlar. *(Fotoğraf:AYDINLIK)*

Fener'de elli işyeri ve ev yandı

● Yüzlerce aile sokakta kaldı

● Yangına ardiyelerdeki kimyevi maddelerin yanlış depolanması yol açtı

● Daha önce de yangınlara yol açan kimyevi madde ardiyeleri, vatandaşların uyarılarına rağmen şehir dışına taşınmadı

İSTANBUL (ÖZEL)

İSTANBUL'un Fener semtinde bir kimyevi madde deposunda sabaha karşı saat 02.00'de başlayan yangın sonucu 50'ye yakın ev, işyeri ve depo yandı ve 100 aile evsiz kaldı.

Yangın Fener Abdülazel Caddesi üzerindeki içinde kimyevi madde bulunan Emanet Ardiyesinde başladı. Yangın çevredeki evlerin ahşap oluşu ve rüzgarın da etkisi ile kısa sürede yayıldı. Yangının Mürselpaşa Caddesi, Vodina Caddesi, Yıldırım Caddesi, İncebel Sokak, Fener Kireçhanesi Sokaklardaki 50'ye yakın ev, işyeri ve deponun yanmasına yol açtı.

YANGINDAN FOTOĞRAF VE İZLENİMLER 8. SAYFADA

Aydınlık meclisi

KONUMUZ: itiraf

Bugün biri emekli başkomiser olan yaşlı kuşaktan iki okuyucumuzun İtiraf konusundaki düşüncelerini yayınlıyoruz. Farklı düşünce, farklı inanç, farklı dünya görüşüne sahip olmanın insanlığa karşı işlenmiş suçlara birlikte tepki göstermek için engel taşımadığı görülmektedir. Yeter ki, niyet olsun. Kendine solcu diyen ama birtakım grup kaygılarıyla, İtiraf karşısında ne yapacağını şaşıranların bu mektupları okumalarını dileriz.

İzmir'den Emekli Başkomiser Murat Altan

Suçlular hakkında neden önerge verilmiyor?

Aydınlık gazetesinde çalışanları ve onun bağlı olduğu Türkiye İşçi Köylü Partisi sayın mensuplarını candan kutlarım.

Böyle bir istihbarat örgütü her devlette yoktur, çünkü bu istihbarat örgütü halkın içinden halkın ta kendisi olduğu açıkça bellidir. Devlet bundan örnek almalıdır. Polis teşkilatı bundan örnek almalıdır, devletin MİT'i ve diğer istihbarat örgütleri bundan ders almalıdır. Almalıdır çünkü özü doğru sözü doğru istihbaratlı haberler alıyorsunuz, doğru gerçek ve ispatlı, şahitli, delilli haberler bunlar. Bundan daha iyi delil ve kanıtlar olamaz.

•

Bu sebepce acizane olarak tüm Sayın Milletvekillerine sesleniyorum, suçlular hakkında neden önerge verilmiyor, keza savcılara sesleniyorum neden ihbar telakki edilmeyip tahkikat açılmıyor ve Hükümet Başkanı dosya yok diyor. Ey hukukçular, savcılar, hakimler sizler fezlekenin ne olduğunu bilirsiniz. Bu itirafları yayınlayan Aydınlık gazetesinden iyi doğru fezleke, hatta iddianame mi istiyorsunuz?

Ve yurdun saf temiz vatandaşları okuyun şu Aydınlık gazetesini de artık katillerin, canilerin, sizi bölenlerin kim olduğunu öğrenin de bakmayın fitnelerin, bölücülerin ağzına, düşmeyin birbirinize.

Ve tüm idareciler, küçük illerde Alevi-Sünni olan yerlerdeki olayları incelemiyor musunuz, görmüyor musunuz ki, MHP örgütü buralarda tahrik neticesi vatandaşları, saf insanları biribirine kırdırıyor. Yalnız bu olayların incelenmesi yeter de artar bile.

Bu kadar kanların dökücüsü ve dökülmesine hâlâ gayret sarfedenlerin kim, hangi parti mensuplarının olduğu hangi örgüt tarafından çıkarıldığı artık meydandadır, bunu vatandaşlar iyi anlamaya başlamıştır, idareciler ve görevliler de anlasınlar artık, yeter.

Özellikle Sayın İçişleri Bakanına açık olarak istirham ediyorum. Polis teşkilatını bu bölücülükten kurtarın, Polis bir bütün olarak çalışmazsa çok tehlikeli neticeler doğar, polis herhangi bir partinin adamı, aleti olamaz. Polis halkın hizmetinde, devletin emrinde bir bütün olarak silahlı bir kuvvettir Siyasi şahıslar ve örgütler polisten elini çekmelidirler ve bugünkü halka cevap verecek polis teşkilatımızın çok iyi eğitilmesi gerekir. Polisimizin karşılaştığı suçlular diyelim polisten eğitilmiş ve daha tahsilli duruma geçtiği artık hakikattır. Polis ona yenilmiyecek ve karşısında mahcup olmayacak şekilde yetiştirilmelidir. Bunun çok önemli olduğu artık belli. Anarşistler polisin tabancasını alıyor, karakolu teslim alıyor, biz halk olarak kime güvenelim. Polis anarşiste teslim olmayacak, tabancasını vermeyecek ve polis ona öldürülmeyecek. Yazıktır, arkasından bir telle bu iş bitmiyor, çok yetimler daha teselli etmeye kalkarsınız.

Sivas'tan Hamit Kalay

Gençler ölümden korkmadan yaptıklarını açıklasınlar

Sayın gazetenizde itirafların devamından bu yana her gün alıp okumaktayım ve çevremdeki arkadaşlara da okumaları için vermekteyim. Şimdi durumun vahametini görüp işiten bazı aklı selim sahibi kişiler de Aydınlık almakta veya okumak için yekdiğerinden istemektedir. Kendim CHP'liyim. Aydınlık gazetesinin Ömer Tanlak'tan beri yaptığı ve sürdürdüğü görev çok şayanı takdirdir. İnşallah her şey yakında gün ışığına çıkarsa, buna ümit varım, Türkiye halkına en büyük hizmeti sizler ve gazeteniz yapmış olacaktır. Şahsen ideolojik nedenle insan öldüren bütün cinayet şebekelerinin ortaya çıkarılmasını, yasal veya gayri yasal illegal örgütlerin yürekli mensuplarının da ne pahasına olursa olsun ortaya çıkıp en büyük memleketseverlik olan itirafta bulunmasını gönülden arzu etmekteyim. İnsanları hayatının baharında yüce Allahın düşmanı etmeye NEHYİNİ işlemeye sevkeden bilhassa iç düşmanların Türkiye ve dünya kamuoyuna açıklayacak Allahını, gençliğini, insanlığını seven her kandırılmış yürekli kişiden beklemekteyim. Türk halkı da tabii vatanını, milletini seven ki bu tür insan Türkiye nüfusunun % 80'ini teşkil etmektedir. Aynı neticeyi sabırsızlıkla beklemekte, Türkiye'nin ve Türk milletinin bölünmezliğini, kardeşliğini, tek yumruk halinde görmeyi arzulamaktadır. Ulu tanrıdan bugünleri pek yakın zamanda Türkiye'ye lütfedeceğini niyaz etmekteyim. İnşallah Türk milleti Tanrının bugününü yakında görecektir.

Milletimizin ve memleketimizin bugünlere kavuşmasında sizlerin, gazetenizin bilhassa bu inançla yola çıkan Sayın Ali Yurtaslan ile ondan evvel yol açıp yola çıkan itirafçı memleket ve haksever insanların şeref payı her aklı selim için çok büyük olacaktır. Memleket ve milletsever, yapılan işlerin Müslümanlıkla, Allahın emirleri ile bağdaşmadığı kanaatı ile hareket eden ve edecek olan bütün vatandaşlara yaptıkları hareketin milletimiz ve memleketimiz için çok yararlı olduğunu, dinen de yapılması gerektiğini, bu uğurda hiç kimseden çekinmemelerini yüce Tanrının emirlerine ve mukaddes kitabına göre insan ömrünün asla uzayıp kısalmayacağını, o nedenle ölümden korkmamalarını. öldürülmelerinde vatan yolunda şehit sayılacaklarını, ahirette mutlaka yüce Tanrının cennetinde yer alacaklarını bilmelerini, Allahın doğrularla beraber olup meleklerinin yardımcı ve koruyucu oldukları inanç ve bilinci içinde hareket etmelerinde mutlaka başarıya ulaşacaklarını bir abi ve kardeş olarak hatırlatırım. Başka yol yoktur. Zafer doğru yolda olanların insanların ve toplumun yararına çalışanlarındır. Yaratanın hepinizi ve itirafçıları her türlü tehlike ve musibetlerden korumasını kendisinden diliyor sağlık ve esenlikler diliyorum.

düşünce dünyası

AKADEMİLER İLE ÜNİVERSİTELERİN ANLAŞMAZLIĞI VE ÇÖZÜM

Bahri Eskin

Devrimci Gençlik Birlikleri Federasyonu (DGBF) Genel Sekreteri

Geçtiğimiz hafta İktisadi Ticari İlimler Akademilerarası Kurul yeni çözümler belirinceye kadar 1980-81 döneminde tüm öğrenim faaliyetini durdurmak ve bu okullara yeni öğrenci kaydı yapmama kararı aldı. Bilindiği gibi karar, Üniversitelerarası Kurulun merkezi sistemle akademilere bağlı olarak açılan fakültelere öğrenci gönderilmemesi kararına karşılık olarak alınıyordu.

Böylece bir süredir kamuoyunda izlenen akademiler ile üniversiteler arasındaki kısır tartışma, alınan bu karşılıklı sorumsuz kararlarla, 10 binlerce öğrencinin geleceğini ilgilendiren bir olay haline geldi. Bu durumda;

1- Öğrenimi durdurulan İktisadi Ticari İlimler Akademilerin de okumakta olan 50 bin öğrencinin ne olacağı,

2- Yine bu okullara merkezi sistemle alınacak adayların açıkta kalıp kalmayacağı, sorunları gündeme geldi.

Ayrıca soruna çözüm bulunmadığı taktirde, olaydan etkilenen öğrenci sayısı daha da artacaktır. Çünkü Akademilerarası Kurul daha önce aldığı bir kararla önümüzdeki yıldan itibaren giriş sınavlarını üniversitelerden ayıracaklarını açıklamıştır. Gerçekleştiği taktirde, lise mezunu yüz binlerce öğrenci üniversitelerin 2 kademeli sınavların yanı sıra, akademilerin giriş sınavlarına da katılmak durumunda kalarak, büyük yükler altına gireceklerdir.

Bu duruma nasıl gelindi? Önce bu gelişmeyi özetleyeceğiz, daha sonra da olayın nedenleri ve çözüm yolu üzerindeki görüşlerimizi belirteceğiz.

OLAYIN GELİŞİMİ

Akademiler 1977 yılında kendilerine bağlı olarak fakülteler açmaya başladı. Üniversiteler bu gelişmeye karşı çıkarak Anayasa Mahkemesinde ve Danıştayda dava açtılar. Üniversitelerin esas üzerinde durdukları konu akademilerin tıp fakülteleri açmalarını istememeleriydi.

Anayasa Mahkemesi, 23 Ocak 1979 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan, 'akademilerin ve üniversitelerin ayrı adlar taşısa da eşdeğer kuruluşlar oldukları ve fakülte açmalarının yasal bir sakıncası olmadığı kararını aldı.

Ancak Danıştay 8. Dairesi 28 Aralık 1979 tarihli 3979 nolu kararında "Profesörler Meclisi kararıyla ve yönetmelikle, akademilere bağlı fakülte kurulması imkansızdır" diyerek, İTİA'ya bağlı Tıp Fakültesinin yönetmenliğini iptal ediyor ve yürütmeyi durdurma kararı alıyordu.

Danıştayın bu kararı üzerine toplanan Üniversitelerarası Kurulun, tartışmalı okullara merkezi sistemle öğrenci gönderilmemesi kararı almasıyla da tartışma büyüdü.

4.8.1980 günü toplanan Akademilerarası Kurul bu kararı sert bir şekilde kınayarak, yasal yollardan mücadele edeceklerini ve önümüzdeki yıldan itibaren de giriş sınavlarını üniversitelerden ayıracaklarını ilan etti.

Akademiler daha sonra yaptıkları açıklamada soruna parlamentonun çözüm bulmasını istediler.

Bu süre içinde gerek iktidar, gerekse de muhalefetten konuya ilişkin bir ses çıkmadı. Nihayet İktisadi Ticari İlimler Akademilerarası Kurulu yukarıda belirttiğimiz ve bomba gibi patlayan açıklamasından sonra, bir açıklama yapmak zorunluluğunu hissettiler.

Tartışma da halen karşılıklı suçlamalarla sürmektedir. Hatta iki yüksek öğrenim kurumu mahkemelik olmuşlardır.

ALTTA KALAN ÖĞRENCİLERDİR

Olayda altta kalan hiç bir suçu olmayan öğrencilerdir. Birtakım "çıkar" ve "kariyer" hesapları yüzünden on binlerce öğrenciyi koz olarak kullanmaya kimsenin hakkı yoktur. Öğrenciler Danıştay kararının muhatabı değillerdir ve kazanılmış haklarının kaybedilmesi sözkonusu olmamalıdır.

Öğrenciler sorun çözümlendiği taktirde, yasal haklarını arayacaklardır. Ancak bu kısır tartışma olumsuz gelişmelere neden olacak ve topluma yeni yükler bindirecektir.

Anarşi odakları da konuyu istismar etmek için boş durmayacak ve ellerine geçen bu fırsattan yararlanacaklardır. Yani okullarımıza musallat olan teröre yeni gelişme olanakları sağlanacaktır.

Gerek akademiler ve gerekse de üniversiteler, toplumumuzda yüklendikleri sorumluluğa yakışır şekilde, sorunu ciddi ve çözücü olarak ele almalıdırlar. Dar çıkarları bir yana bırakarak, mutlaka anlaşma ve eğitimin meselelerinde birleşmeyi sağlamalıdırlar.

SORUNUN KAYNAGI BOZUK EĞİTİM SİSTEMİDİR

Bu tartışma ve yarattığı sonuçlar bir gerçeği bir kez daha halkın gözleri önüne sermede yararlı olmuştur. O da Türkiye'deki eğitim sisteminin laçkalığı ve buna bağlı olarak yüksek öğretimin içine düşürüldüğü kargaşa ve çıkmazdır. Bunun sorumlusu ise iktidarların eğitim politikaları olmuştur. Eğitim sistemi ülke gerçeklerinden ve ihtiyaçlarından uzaktır. Bu nedenle bozuk eğitim çarkının her dönüşünde, yeni sorunlar yaratması kaçınılmaz olmaktadır. Gerçek suçlular bu durumu yaratan iktidarlardır. Akademiler ve üniversiteler ise sorumsuz yaklaşımlarıyla bu suça ortak olmaktadırlar. Ve gerçek suçluların gizlenmesine hizmet etmektedirler. Her yıl yüzbinlerce genç üniversite kapılarından dönmekte ve kaderine terkedilmektedir. Birçok alanda nitelikli insan gücüne ihtiyaç olan yurdumuzda, bu gençler göz göre göre harcanmakta, dahası anarşi odaklarına kaynak teşkil etmektedirler. Hal böyleyken toplumumuzun üniversite ve akademilerden beklediği bu yüz binlere yeni yüz binler katmak değil, eğitim sisteminin köklü çözümlerle yurdumuzun gerçeklerine döndürülmesi için mücadele etmektir. Artık herkesin görmesi gereken açık bir gerçek, eğitim sisteminin tepeden tırnağa ve reformlara ihtiyacı olduğudur. Yüksek öğretimi de yeni baştan düzenleyecek köklü çözümler zaman geçirilmeksizin yapılmalıdır.

KÖKLÜ ÇÖZÜM İÇİN YENİ ÜNİVERSİTELER YASASI ÇIKARTILMALIDIR

Yüksek öğretim içindeki kargaşaya son verecek ve bütün yüksek öğrenim kurumlarını birleştirecek yeni bir üniversiteler yasası Parlamentodan çıkartılmalıdır. Bu yasa ile yüksek öğrenim kurumları arasındaki imtiyazlaşmaya ve eşitsizliğe son verilmelidir. Eski iktidar döneminde hazırlanan Üniversiteler Yasa Tasarısı bu ihtiyacı karşılamaktan uzak bir niteliktedir ve birçok bakımdan eleştirilmiştir. Yeni üniversiteler yasası özünde dört ilke temelinde hazırlandığı takdirde yararlı olacaktır.

1) Yüksek öğrenim Anayasamızın da öngördüğü gibi her bakımdan özerkliğe sahip olmalıdır. Bugüne kadar olduğu gibi iktidarların baskılarından kurtarılmalıdır.

2) Yüksek öğretim ülkenin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmelidir. Bu da sosyal alanlardan ziyade, özellikle tarımın her alanındaki ve sağlık alanındaki uzman ve teknisyen ihtiyacını karşılamaya yönelik olması ile mümkündür.

3) Tüm yüksek öğrenim kurumlarını kapsayacak ve demokratik bir şekilde oluşturulacak tek bir yüksek öğretim merkezi oluşturulmalıdır. Merkezde yer alanlar sadece öğretim üyeleri değil, öğretim üye yardımcıları ve öğrenci temsilcileri de olmalıdır. Bu merkez, tüm kesimlerin oy kullanabileceği bir seçimle oluşturulmalıdır. Nerde ve hangi fakültelerin açılacağına, ikinci ilkeye uygun olarak, bu merkez karar vermelidir.

4) Yüksek öğretim milli ve demokratik olmalı, emperyalist kültürün etkilerinden kurtarılarak, yurtsever bir gençlik yetiştiştirmeye hizmet etmelidir.

Mecliste bekleyen üniversiteler yasa tasarısı bu ilkeler temelinde gözden geçirilerek «düzeltilmeli ve çıkartılmalıdır. Yönetmelikleri iptal edilen İTİA'ya bağlı Tıp Fakültesi öğrencileri de geçtiğimiz öğrenim döneminde Aydınlık'ın gençlik köşesinde çıkan açıklamalarında, üniversiteler yasasının bir an önce meclisten çıkartılması gerektiğini söylemişlerdi. Öğrencilerin o gün dikkate alınmayan bu isteklerinin ne kadar haklı olduğu, bugün açık olarak görülmektedir.

KISA VADELİ ÇÖZÜM DE MECLİSTEN GEÇMEKTEDİR

Soruna köklü çözümü getirecek olanın, yukarıda anlattığımız temelde çıkacak yeni bir üniversiteler yasası ile olacağını belirttik. Ancak binlerce öğrencinin açıkta kalmasını önlemek için bugün acil olarak yapılması gerekenler vardır. Bunu sağlamak sorumluluğu da en başta yine Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bilindiği gibi olayın büyümesine seyirci kalan iktidar, iş çığırından çıktıktan sonra, bunun Türkiye'nin birinci meselesi olduğunu söylüyor, fakat çözümü akademilerin üzerine yıkıyordu. Oysa bugünkü aşamada çözüm ne akademilerin ne de üniversitelerin üzerindedir. Kısa vadede çözüm, statü boşluğunu acil olarak ortadan kaldıracak, tek maddelik bir yasanın meclisten çıkartılması ile olabilir. Bunu sağlamak iktidarın ve muhalefetin sorumluluğundadır.

Akademilerde ÜSYM'den gönderilen listeler doğrultusunda, tartışmalı okullara yeni öğrenci kaydı yaparak öğrenimi sürdürmelidirler.

Binlerce öğrenci ve aileleri bunu beklemektedir.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Ulaştırma Bakanına soruyorum:

PTT dağıtıcıları ve evrak dağıtıcıları kaçıncı sınıf memurdur?

Biz PTT odacıları ve evrak dağıtıcılarının durumu, içinde bulunduğumuz PTT teşkilatındaki sayısız haksızlığa sadece bir örnektir. Pek çoğumuz evrak dağıtıcısı olduğu halde, kadromuzun dışında bir görev olan odacılık yapmak zorunda bırakılıyoruz. Çalışma şartlarımız çok ağırdır. İşçi olmadığımız halde çok ağır işlerde çalıştırılıyoruz. Yöneticilerimizin özel işlerini yapmaktan, ziyaretçilerinin işlerini takip etmekten, hatta bazılarının yemeğini ayaklarına kadar getirmekten, asıl görevimiz o olan servislerin temizliğini yetiştiremiyoruz. Her yöneticinin kapısında bir veya iki odacı beklerken 40-50 kişilik servislerin temizliği bir kişinin sırtına yıkılıyor. Tabii yukarıda saydığım görev dışı angaryanın haricinde. Bunun sonucu olarak da, istemediğimiz halde memurlarla aramızda sürtüşmeler doğuyor. Görevimiz olmadığı halde 2000 memurun yemek yediği yemekhanenin bulaşıklarını öğle tatilinde yıkamak zorunda bırakılıyoruz. Amirimiz tarafından resmi yazı gönderilerek, bulaşık yıkamaya gelmeyenin mesaisi ve yan ödemesi kesileceği gibi hakkında idari işlem yapılacağı bildiriliyor.

Yöneticilerimiz personel yönetmeliğini sadece ceza verirken uyguluyor.

Personel yönetmeliğini sadece ceza verirken uyguluyor, personelin haklarına gelince yönetmeliği çiğniyor. Yönetmelikte savunma hakkı yedi günken yöneticilerimiz herhangi bir konuda savunmamızı isterken aceleye getirip "Hemen yaz ver, bekliyorum" derler.

Yıllık izinlerimiz hiç bir zaman düzenli bir şekilde ve isteğe göre verilmez. Yılda iki kez verilen elbiseler, bir devlet memuruna yakışmayacak kadar kötüdür. Defalarca dilekçeyle başvurup, dikilmiş elbise yerine kumaş verilip, kendi paramızla diktirmeyi istediysek de dilekçelerimize cevap bile alamadık. Bayan arkadaşlara, amirlerimiz tarafından abonelerin, gözü önünde, bir kadına söylenmeyecek sözler sarfediliyor. En küçük hatalarında azarlanıyorlar.

Bütün bunların dışında, hatta bizim de dışımızda PTT'de bir görev belirsizliği vardır. Evrak dağıtıcısı, odacı olarak, odacı çaycı olarak, tesisatçı çaycı olarak, tahsildar evrak dağıtıcısı olarak görev yapar. İhtiyaç duyulan görevlere kadrolar dikkate alınmadan atama yapılır.

Sorunlarımız daha çoktur, bunlar aklımıza gelenler ve farkında olabildiklerimiz.

Ankara
Telefon Başmüdürlüğünden
Bir Okuyucu

Sayın Orman Bakanı Odun ihtiyacımızı karşılamanızı istiyoruz

Sayın Hasan Ekinci,

Niğde ili sınırları içinde yeralan bir belediyelik kasabamızda 3 bin 500 vatandaş barınmaktadır. Kasabamızda metreküple ölçülemeyecek olan orman, yetkililerin ilgisizliği sonucu, bugünlerde iş fidan kıyımına kadar vardı. Fidanları kesen vatandaşlarımıza neden kestiğini sorduğumuzda aynen şu cevabı alıyoruz: "Kışın odunsuz halde soğuktan mı öleceğiz; üstelik ekmeklik unu zor buluyoruz. Bu dağın başında bir de oduna para verirsek kalk kalkabilirsen bu hayat şartlarının altından."

Benim diyeceğim şu. Yetkililerin halkın odun ihtiyacını yakın bir işletmede sağlama imkanlarını yaratmasıdır. Bunu sağladığı zaman, halk fidanları keserek değil fidanları dikerek ihtiyaçlarını sağlayacaktır.

Yetkililerin bunu dikkate almasını bekliyoruz.

Darboğaz Halk Odası Başkanı
Ömer Erten

Biz bayanlar Aydınlık'ın güçlenmesi için çeşitli tedbirler almalıyız

Aydınlık'ın daha çok güçlenmesini ben de istiyorum. Keşke durumumuz iyi olsa da daha çok yardım etsem. Kadın arkadaşların küpe-yüzük gibi eşyalarını Aydınlık'a bağışlamaları çok sevindirici bir olay. Keşke bütün bayan arkadaşlar böyle düşünse.

Aslında ben çok önceden Aydınlık'a katkıda bulunmak istiyordum. Köy yerinde bir kızın adının gazetelerde çıkması hoş karşılanmaz diye çekiniyordum. Meğer ne kadar yanlış düşünüyormuşum.

Bundan sonra Aydınlık'a sürekli yardım yapmayı kendime prensip edineceğim. Şöyle ki:

1) Evde elişi yapacağım.
2) Mutfağıma ağzı lehimli bir kumbara alacağım.
3) Biriken gazeteleri satacağım.
4) Bayan arkadaşları Aydınlık'a yardım için teşvik edeceğim.

Böylece Aydınlık işçisi olmaya, Aydınlık'a gelir sağlamaya karar verdim. Şimdilik çok sevdiğim çeyizlik, dantel işlememi ve 240 lira parayı gönderiyorum.

Nuray Özarslan
Ev hanımı

HALK SAĞLIĞI

Dr. Nadir Paksoy

Bulaşıcı sarılığa dikkat

Bu yaz ülkemizde iki hastalığın adı, sık sık basın organlarını meşgul etti. Bunlardan biri bağırsak enfeksiyonu, diğeri ise bulaşıcı sarılıktı. Bağırsak enfeksiyonu konusuna gerek bu köşede, gerekse gazetemizin diğer sayfalarında değinildi. Bugün iki bulaşıcı sarılık üzerinde durmak istiyoruz.

Soru: Bulaşıcı sarılık nedir?

Cevap: Bulaşıcı sarılık, virüs denilen bir mikropla bulaşan, insanda halsizlik, bulantı, ateş, kopkoyu idrar, iştahsızlık, karın ağrısı ve sarılık gibi belirtiler gösteren bir hastalıktır.

Soru: İnsanlara nasıl bulaşır?

Cevap: Bu hastalığın kaynağı insanlardır. Hastalığa yol açan mikrop, insanın büyük aptesti ile etrafa bulaşır. Bu mikroplarla kirlenen meyve, sebze, su ve diğer gıdalar yoluyla ağızdan sağlam insana bulaşır. Bundan başka bir de kan yoluyla bulaşan sarılık türü vardır ki, bu da hastalığa tutulmuş bir kişiye yapılan iğneden sonra iyice kaynatılmayan iğne ile başka bir insana kan verilmesi veya şırınga yapılmasıyla bulaşır. Ama bizim en çok üzerinde durduğumuz sarılık türü ağızdan bulaşanıdır. Zira bu tür daha sık görülüyor.

Soru: Bulaşıcı hastalığın son günlerde yaygınlaşmasının başlıca nedeni nedir?

Cevap: Pis sular, lağım sularının çevrede açıkta akması, bu sularla bağ bahçe sulanması, buralardan alınan çiğ sebze ve meyvelerin iyice yıkanmadan yenmesi, çevredeki lağım sularından sızan suların karıştığı kuyuların halkımız tarafından maalesef geniş ölçüde kullanılması ve mevsimin yaz oluşu, sıcaklarda bu tür mikropların daha rahat çoğalabilmesi, başlıca nedenlerdir. Ülkemizde üzerinde sık sık durduğumuz gibi çevre sağlığı koşulları bozuktur. Yani düzenli bir kanalizasyon sistemi yoktur. Gecekondu bölgelerinde olsun, lağım çoğu kez açıktan akar. Veya içme sularına lağım suları karışır.

Açıktan satılan gıdalar pistir, sağlığa aykırıdır. Bunlar üzerinde denetim yoktur. Çöpler meydandadır. Bu sıcakta. Sineklerin biri konar, diğeri kalkarak çevreye mikrop saçarlar. Çocuklar oynar bu çöp yığınları çevresinde. Düzenli bir içme suyu olmayan yerlerde halk kuyu suyu kullanır. Bu kuyulara lağım suyu sızması hastalık için birebirdir.

Soru: Korunma önlemleri nelerdir?

Cevap: Çevre sağlığı koşullarının düzeltilmesi, (Bu sağlık politikası çerçevesinde olur.)

Soru: Ya birey olarak ne yapabiliriz?

Cevap: a) Sebze-meyvelerin iyice yıkanması.
b) Hastalık şüphesi olan yerlerde suları kaynatarak içmek.
c) Tuvalet sonrası temizliğe dikkat.
d) Sağlık personelinin iğneleri iyice kaynatmadan bir başka kişiye kullanmaması gerekir. (Kan yoluyla bulaşan bir tür için)
e) Hastalık tehlikesi olan yerlerde Gama Globulin adlı ilaçtan vurulmak. Aşısı yoktur ama bu madde bir ölçüde bu hastalıktan koruyabilir.

Soru: Bulaşıcı hastalığın tedavisi var mıdır?

Cevap: Belirgin bir tedavisi yoktur. Çok ağır türleri dışında istirahat ile zamanla iyileşir.

— İdrarın rengi normal haline dönünceye ve vücutta sarı renk kayboluncaya kadar yatak istirahatı.
— Hekim tavsiyesine göre yağsız gıdalar. Bol vitamin ve yeşil sebze. Patates, sebze, yoğurt gibi gıdalar.
— Hekimin vereceği vitamin ve karaciğeri kuvvetlendiriçi ilaçlar.

Not: Almanya'dan Cafer Oğuzer adlı okurumun gönderdiği kitapçıkları aldım. Çok makbule geçti. Teşekkürler.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK S.AYDOĞAN
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 — 898

Pravda gazetesi "Tehlikeli Oyun" diye yazdı

Moskova Polonyalı grevcilerin zaferini hâlâ hazmedemedi

● TASS Ajansı ve Pravda, grevci işçilere «Sosyalizm aleyhtarı unsurlar» demeyi sürdürüyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

POLONYA'da grevlerin zaferle sonuçlanmasına rağmen Kremlin ve Sovyet yanlısı Komünist Partiler grevcilere ve muhaliflere saldıran açıklamalarını dün de sürdürdü. Resmi TASS ajansı "Pravda" gazetesinde yayınlanan "Tehlikeli Oyun" başlıklı yorumu dünya kamuoyuna sunarken Polonya işçi sınıfının zaferini "sosyalizm aleyhtarı unsurların başarısı" şeklinde yorumladı.

Öte yandan Sovyet yanlısı Fransız Komünist Partisi lideri G.Marchais'nin ise Moskova'dan farklı olarak Polonya olaylarını olumlu olarak yorumladığı bildirildi. Fransız Komünist Partisi yöneticileri ve bu partinin denetimindeki Genel-İş Konfederasyonu Sendikası(CGT) lideri G.Seguy "Bağımsız sendikaların işçilerin doğal hakkı olduğunu" açıkladı.

İtalyan Komünist Partisinin yayın organı "Unita" da yayınlanan bir yorumda "sosyalist ülkelerin yukarıdan yönetilemeyeceği, işçilerin de ekonomik kararların alınmasına katılması gerektiği" yazıldı.

İspanyol Komünist Partisi de konu ile ilgili yaptığı bir açıklamada Polonyalı grevcilerin zaferini "tartışma ve diyaloğun bir başarısı" olarak niteledi.

Yunanistan'daki Sovyet yanlısı Dış Komünist Partisi ise Kremlin'in tutumunu olduğu gibi benimseyerek Polonyalı grevcileri mahkum eden bir açıklama yayınladı.

VARŞOVA YÖNETİMİ HALA YAKINIYOR

Başbakan Yardımcısı Jagielski, dün televizyondan yaptığı bir konuşmada Polonya ekonomisinin son derece güç bir durumda olduğunu belirttikten sonra bütün işçilerin vargüçleriyle çalışmaları gerektiğini ileri sürdü.

Jagielski, televizyonda yaptığı konuşmada, ekonomik durumun düzelmesi için SSCB'nin Polonya'ya ek mali yardımda bulunacağını açıkladı.

Öte yandan Batılı basın muhabirlerinin bildirdiğine göre hükümet, grevcilerin ücret zamlarını karşılamak üzere bazı malların fiyatlarını yükseltmeyi düşünüyor. Zam yapılacağı söylentisinin Varşova'da giderek yoğunlaştığı gelen haberler arasında yer alıyor.

Bu arada Amerikan Hür Sendikalar Konfederasyonu (AFL-CİO) Polonya'da kurulan hür sendikalara mali yardımda bulunacağını açıkladı.

Mustafa Kemal Sivas Kongresinde delegelerle.

Sivas Kongresinin 61. yıldönümü törenlerle kutlandı

4 EYLÜL: Tam bağımsızlık için mücadelede karar günü

KURTULUŞ Savaşımızın dönüm noktalarından Sivas Kongresinin toplanmasının 61. yıldönümü törenlerle kutlandı.

61 yıl önce 4 Eylül günü Sivas'ta toplanan kongre bağımsızlık mücadelesini bütün dünyaya ilan etmiş ve daha sonra toplanacak olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk adımını oluşturmuştu. Kongre boyunca en önemli tartışma mandacılık konusunda olmuştu. Bazı delegelerin "Türkiye'nin tek başına direnemeyeceğini, direnmesi halinde felakete uğrayacağını" söyleyerek "Amerika'nın mandasını" istemelerine karşılık M. Kemal bağımsızlık mücadelesini savunmuştu. Kongrede mandacılığın bağımsızlıkla bağdaşmayacağı ifade edilmiş ve sonunda mandacılık reddedilerek, tam bağımsızlık için mücadele kararı bütün millete ve dünyaya açıklanmıştı. Sivas Kongresi sırasında, hem işgalci İngilizler, hem de Sultan Kongrenin toplanmasını engellemeye, M.Kemal ve arkadaşlarını tutuklatmak istemişlerdi. Ancak milletin sahip çıkmasıyla kongre başarıyla tamamlanmış, daha sonra İngilizlerin İstanbul'daki Meclis-i Mebusan'ı kapattırmaları sonucu Ankara'daki Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulmuştu. Bu Meclis yeni Türkiye'nin doğuşunu da bütün dünyaya ilan ediyordu.

Kongrenin yıldönümü dolayısıyla Sivas'ta Atatürk anıtına çelenkler kondu ve saygı duruşunda bulunuldu. Folklor gösterileri ve geçit törenleri düzenlendi. Bu arada Sivas Kongresinin toplandığı tarihi 4 Eylül Lisesinde Kongrenin açılışı da temsili olarak canlandırıldı.

Gerillalar Kandahar'a girdi

Afgan direnişçileri, Türkiye hükümetini eleştirdi

KAHİRE

KAHİRE Radyosu, Afgan direniş örgütlerinin Irak ve Türkiye hükümetlerini İslam Konferansı kararlarına aykırı olarak Afgan elçiliklerini kabul etmelerinden ötürü eleştirdiklerini bildirdi.

Kahire Radyosunun Afgan direniş kuvvetleri ve Hint kaynaklarına dayanarak verdiği bir habere göre, Sovyetler Birliği son günlerde Afganistan'ın başkenti Kabil Havaalanına helikopterlerle çok sayıda Sovyet askeri indirdi.

Öte yandan Afganistan'dan gelen haberlerde Afgan direniş kuvvetlerinin, ülkenin ikinci büyük kenti olan Kandahar kentini ele geçirdikleri, kentteki Sovyet yanlıları ile hükümet yetkililerini tutukladıkları ve öldürdükleri bildiriliyor.

Türkiye Din Görevlileri Federasyonu öncülüğünde başlatılan "Afgan Mültecilerine Yardım Kampanyası" sonucunda toplanan malzemeler, 169 ton un, 4 bin takım elbise, 5 bin çift ayakkabı, 34 ton çeşitli yiyecek maddesi ve ilaçtan oluşuyor. Federasyon Başkanı İsmail Coşar yardımla ilgili olarak şöyle dedi: "Sayıları 800 bine ulaşan Afganlı mültecilere, Türk halkı gerekli yardımı esirgemedi. Afgan ulusunun kısa zamanda işgal zulmünden kurtarılmasını diliyoruz."

Suudi Arabistan "Aramco"nun hisse senetlerini satın aldı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

SUUDİ Arabistan'ın başkenti Riyad'ta yayınlanan bir hükümet bildirisine göre Suudi Arabistan hükümeti ile ülkedeki petrol üretiminin yarısından çoğunu elinde bulunduran Amerikan "Aramco" petrol şirketi ve bu şirkete bağlı dört ayrı şirket arasında yapılan görüşmeler sonunda Suudi Arabistan "Aramco" şirketinden ortak olduğu dört şirketin hisselerini satın aldı.

Üniversite-Akademi tartışmasında henüz çözüm yok

● Üniversite ve Akademi, kurulları toplantılardan sonra birbirlerini eleştirdiler.

ANKARA (ÖZEL)

ÜNİVERSİTELERARASI Kurulun toplantısından sonra yayınlanan bildiride Akademilerarası Kurulca alınan öğretimi ve öğrenci kayıtlarını durdurma kararının görüşüldüğü belirtilerek şöyle denildi:

"Akademiler kanunlara aykırı olmayan bölüm ve yüksek okullarda öğretime eski şekli ile devam edebilecekleri gibi yeni öğrenci almaya da devam edebilirler. Kanuna aykırı fakültelerini ise bölüm veya yüksek okula dönüştürerek öğretimi sürdürebilirler ve ön kayıt sistemi ile öğrenci alabilirler."

GREVLER-SÖZLEŞMELER

Fener Halk Ekmek Fabrikasında grev başladı

TİKP: "Fırın işçilerinin mücadelesini destekliyoruz"

METİN AKTAŞ

EKMEK-İş Sendikası, Fener Halk Ekmek Fabrikasında işverenin toplusözleşme görüşmelerine yanaşmaması üzerine greve çıktı.

Fener Halk Ekmek Fabrikasında çalışan 20 kadar işçi bugüne kadar birçoğu sigortasız, hiçbir sosyal hakka sahip olmadan ve iş güvenliğinden yoksun olarak çalışıyorlardı.

Grev yerinde görüştüğümüz Sosyal Demokrat İş Konfederasyonuna bağlı Ekmek İş Sendikası Genel Sekreteri İbrahim Yanıkoğlu, sendikasının bir süreden beri örgütleme çalışması yürüttüğü Fener Ekmek Fabrikasında yetkiyi aldığını, yetkiden bir hafta kadar sonra işçilerin yatakhanesinin yandığını, işverene yangından

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Or-Al Mensucat işçileri lokavta karşı direnişe geçtiler

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP'te kurulu OR-AL Mensucat Sanayi işverenleri Orhan ve Ali Sevinç'in, işçilerin topluca Tekstil Yün İplik Şubesine üye olmaları nedeniyle lokavt ilan etti.

Gazetemize bir açıklama yapan Tekstil Yün İplik Şubesi Başkanı Muzaffer Subaşı, çalışma barışına her zamankinden daha büyük bir ihtiyaç duyduğumuz bu dönemde OR-AL Mensucat işvereninin kargaşalık yaratmaya neden olabilecek bu kararına karşı direnişe geçen işçilerin yanında yer aldığımızı belirtir, işverenin kanunsuz tutumu kırılana kadar işin ucunu bırakmayacağımızı bir kere daha kamuoyuna açıklarız.

Kimsan-İş Alemdar Porselen'de sözleşme imzaladı.

İŞÇİ SERVİSİ

KİMSAN-İş Sendikası Güzelyalı mevkiinde kurulu Alemdar Porselen Fabrikasında toplusözleşme imzaladı. Sözleşme ile işçilerin ücretlerine 60-65 TL.,zam yapıldı. İkramiye 6-6.kıdem tazminatı 57 gün olarak belirlendi. İşçilere 3 ton yakacak verilecek, yemek ücreti 75-100 TL. izin parası 15 bin TL.,bayram parası 7-500-7.500 ve aile yardımı 400 TL. olacak. Ayrıca işyerinde çalışan işçilerin asgari ücreti 16 bin 200 TL'den düşük olmayacak 17.maddenin işlerliğinin sözleşme ile kaldırıldığı, 13.maddenin uygulanmasının ise sendikanın onayına bağlı olacağı belirtiliyor.

Yeni Çimse-İş Sendikası Esan Eczacıbaşı'nda sözleşme imzaladı

İŞÇİ SERVİSİ

GENEL Merkezi Kartal'da bulunan Yeni Çimse-İş Sendikası ilk toplusözleşmesini Kartal Yunus'ta kurulu Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammadeler Sanayi Fabrikasında imzaladı.

1.5.1980 tarihinden itibaren başlayan ve iki yıl için geçerli olan sozleşme ile işçilerin saat ücretlerine birinci yıl 50, ikinci yıl 45 lira zam yapıldı. Her yıl için 180 günlük ücret tutarında ikramiye, her yıl için net 8 bin lira izin harçlığı giyim ve ayakkabı parası olarak 12 bin 750 lira ödenecek. Ayrıca ihbar ve kıdem tazminatları ile ölüm ve doğum yardımlarında da yeni arştışlar sağlandı.

Türkiye Hollanda'nın vize koyma isteğine karşı çıktı

● Konuk Hollanda Dışişleri Bakanı ile sosyal güvenlik anlaşması imzalandı.

ANKARA(ÖZEL)

RESMİ bir ziyaret için Ankara'da bulunan Hollanda Dışişleri Bakanı Van Der Klaauw la dün sabah yapılan görüşmelerde Hollanda'nın Türkiye'den gelecek olanlara vize zorunluluğu koyma projesine karşı çıkıldı.

Hollanda hükümeti, Almanya'nın Türkiye'den gelecek olanlara vize zorunluluğu koymasından sonra buraya gelemeyenlerin kendi ülkesine geleceği endişesiyle vize zorunluluğu koymayı planlamıştı.

Halen görevini sürdüren Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen Van Der Klaauw ile yaptığı görüşmede bunun dostluğa sığmayan bir tutum olacağını belirtti.

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

Zimbabve, Irkçı Güney Afrika ile diplomatik ilişkisini kesti

DIŞ HABERLER SERVİSİ

AFRİKA ülkelerinden Zimbabve,komşusu ırkçı Güney Afrika ile diplomatik ilişkilerini kestiğini açıkladı.

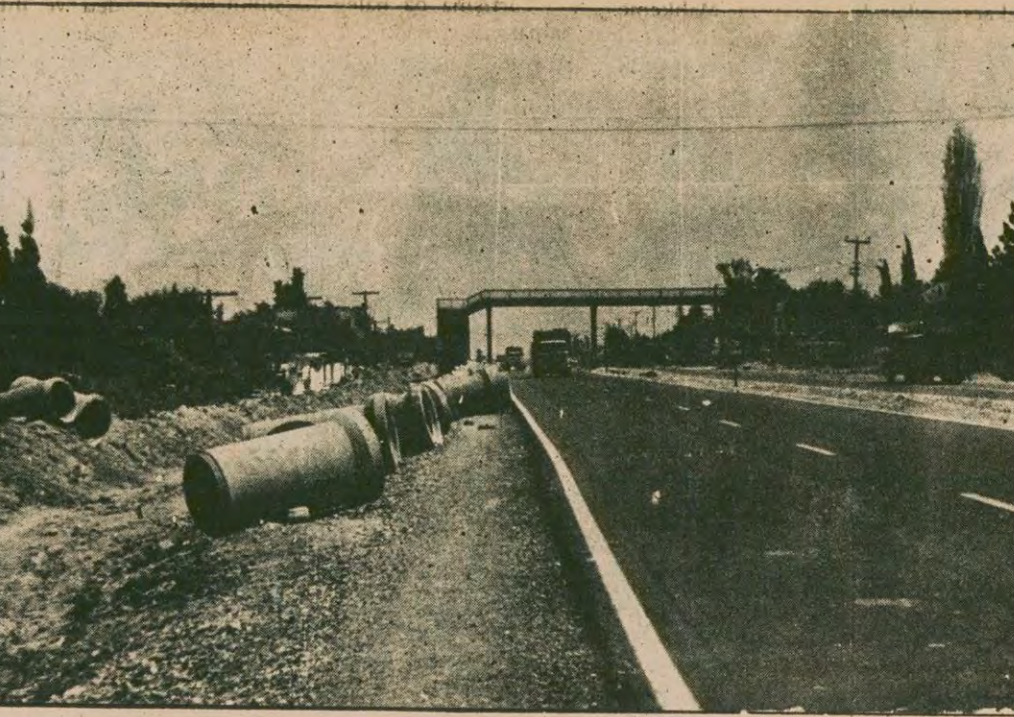
Dışişleri Bakanlığından yapılan açıklamada, Güney Afrika'nın Pretoria ve Cape Town şehirlerindeki Zimbabveli diplomatların geri çağrıldığı, temsilciliğinin de kapatıldığı belirtildi.

Açıklamada Zimbabve'nin Johnnesburg şehrindeki ticaret konsolosluğunun ise çalışmalarını sürdüreceği bildirildi.

Zimbabve'nin diplomatik ilişkileri kesme kararı almasından sonra Güney Afrika hükümeti tarafından herhangi bir açıklama yapılmadı.

Bir süre önce yapılan seçimler sonucu siyah çoğunluğun iktidara geldiği Zimbabve ile Güney Afrika arasındaki diplomatik ilişkiler, beyaz azınlık yönetimi döneminde kurulmuştu.

11 insanın ölümüne değer miydi?

Tarsus'ta «Ölüm Yolu» üzerine üst geçit nihayet yapıldı

CELAL DORAK (TARSUS)

TARSUS'ta sık sık trafik kazalarının olduğu Girne ve Musalla mahallelerinden geçen ana yol üzerine üst geçit nihayet yapıldı.

Bu yılın mayıs ayında aynı yerde meydana gelen bir trafik kazasını protesto eden halkın üzerine güvenlik kuvvetleri tarafından ateş açılmış ve resmi açıklamaya göre 11 yurttaş hayatını kaybetmişti. Bunun üzerine yetkililer Girne ve Musalla mahallelerinden geçen ana yol üzerine üst geçit yapılacağını açıklamışlardı.

KARAMANLİS ROMANYA'DA

● Çavuşesku'nun davetlisi olan Karamanlis Romanya'da bulunacağı 4 gün boyunca resmi görüşmelerde bulunacak.

● Yunan ordusu Bulgaristan sınırında büyük bir tatbikat yapıyor.

● Tatbikata 5 bin kadar Amerikalı asker de katılıyor.

MİHAİL VASİLYADİS
ATİNA

YUNANİSTAN Devlet Başkanı Konstantin Karamanlis dört günlük bir ziyaret için Çavuşesku'nun davetlisi olarak Romanya'ya gitti.

Karamanlis Romanya'da bulunacağı 4 gün boyunca Çavuşesku ve diğer devlet yetkilileriyle ilgili olarak resmi görüşmelerde bulunacak. Balkanlardaki siyasi durum ve iki ülke arasındaki ilişkiler konularının ele alınacağı görüşmelerde Yunanistan-Romanya arasındaki çeşitli konular ele alınacak.

Karamanlis'in beraberindeki heyette

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Çin Halk Meclisi çalışmalarını sürdürüyor

Çin'de yeni evlilik ve vergi yasaları tartışılıyor

PEKİN(AJANSLAR)

ÇİN Milli Halk Meclisi 5. Kongresinin 3. dönem toplantısı Pekin'de sürerken delegeler evlilik ve vergi yasalarında öngörülen değişiklikleri tartıştılar. Daha önce konulan evlilik yaş sınırının değiştirilmesinin yanısıra ekonomik işletmelerdeki yeni vergi sistemi canlı tartışmalara neden oldu.

Öte yandan Pekin'de Kongreyi izleyen Batılı gazeteciler 10 Eylül günü yapılacak olan son oturumda Başbakan Hua Guofeng'in istifası ve yeni Başbakan adayı Zao Ziyang'ın bu göreve atanmasının tartışılacağını bildiriyorlar.

Bu arada Çin Halk Cumhuriyetine resmi bir ziyarette bulunan Japon Dışişleri Bakanı İto ile görüşen Başbakan Yardımcısı Deng Siaoping, "Zao Ziyang'ın Başbakanlık için en uygun aday" olduğunu söyledi.

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

Başbakan Türk-İş Genel Başkanına cevap verdi

Demirel: "Grev ertelemek hükümetin görevidir" dedi

HABER MERKEZİ

TÜRK-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier'in "Hükümet işçi sınıfının sorunlarına sırt çevirmiştir" şeklindeki sözlerini cevaplayan Süleyman Demirel bu sözleri ağır bulduğunu söyledi.

Türk-İş'e verdikleri sözlerden 6'sını yerine getirdiklerini iddia eden Demirel, Türkiye'yi felç durumuna sokmamak için grevleri ertelediklerini söyledi ve "grev ertelemelerini ayıp olarak ortaya koymak yanlıştır, grev ertelemeleri hükümetlerin hakkı ve görevidir" dedi.

Üretim düşüklüğünden yakınan Demirel Türkiye'de hiç bir sosyal güvencesi olmayanların ve işsizlerin de hesaba katılması gerektiğini söyleyerek "herkese herkesin istediği kadar vermek mümkün değildir" şeklinde konuştu.

Erken seçim konusuna da değinen Demirel Türkiye'nin yeni bunalımlara itilmemesini istedi.

OLEYİS: "Grevden doğan zararların sorumlusu bakanın kendisidir"

ANKARA (ÖZEL)

OLEYİS Sendikasınca yapılan açıklamada, Maliye Bakanı İsmet Sezgin'in Ankara Oteli ile Büyük Efes Otelinde sendikaca yürütülen grevlerin ideolojik amaçlı olduğu şeklindeki sözleri eleştirildi.

Açıklamada şöyle deniyor: "İşçiler vitrinlerdeki gıda ve tekelin ihtiyaç maddelerine yutkunarak bakmaktan bıkmışlardır. Bu işçilerin eline geçen net aylığın 3500-4000 lira olduğunu Sayın Maliye Bakanı çok iyi bilmektedir. Ayda 60 bin lirayla geçindiğini söyleyen bakan, demeciyle işçiye kuru ekmeği bile çok gördüğünü ortaya koymuştur."

Türk-İş asgari ücret tespitinde üç kişilik ailenin esas alınmasını istiyor

ANKARA (UBA)

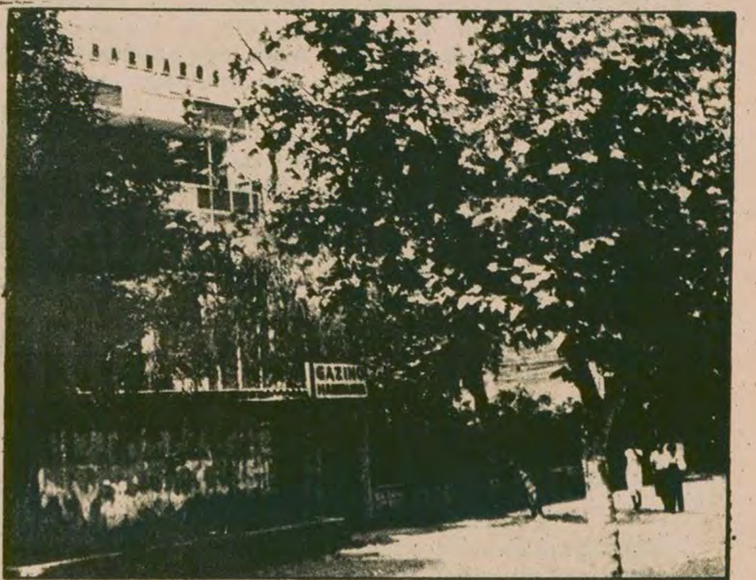
TÜRK-İş'in asgari ücretin yeniden belirlenmesinde üç kişilik bir aileyi "kıstas" olarak alacağı öğrenildi.

Ulusal Basın Ajansının edindiği bilgiye göre Türk-İş yönetim kurulunun Genel Başkan İbrahim Denizcier'in başkanlığında yapılan toplantısında asgari ücret konusunda nasıl bir yol izlenmesi gerektiği tartışıldı.

Yönetim Kurulunun üyeleri çoğunlukla asgari ücretin belirlenmesinde üç kişilik bir ailenin aylık giderlerinin kıstas olarak alınması görüşünü savundular.

Türk-İş'in asgari ücret tespit komisyonuna göndereceği 5 kişilik temsilcileri de üç kişilik bir aile dikkate alınarak asgari ücre-

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

Sanayi Mahallesi halkı, fuhuş yuvalarının kapatılmasını istiyor

ISTANBUL(ÖZEL)

İSTANBUL Sanayi mahallesi sakinleri, mahallede bulunan fuhuş yuvalarının kapatılmasını istedi. Bu arada cumartesi günü, bu durumu protesto ederken gözaltına alınan 40'ın üzerinde kadının halen serbest bırakılmadığı öğrenildi.

Sanayi mahallesi halkı mahalledeki uygunsuz yerler yüzünden kadınların, kızların sokağa çıkamaz, işe gidemez hale geldiklerini söylüyorlar. Bu randevu evlerinin restoran, hotel, motel adı altında çalıştığını, bu kanunsuz yerlerin derhal kapatılması gerektiğini belirttiler.

Bu arada mahalle sakinleri, Feride Erdoğan adlı evli bir kadının polis tarafından evinde üç gün gözaltında tutulduğunu belirterek, bu tür haksız uygulamalara son verilmesini istediler.

Feride Erdoğan adlı kadının gözaltına alınmasını ve mahallede kurulan randevu evlerini protesto ederken gözaltına alınan 40'ın üzerinde kadının halen serbest bırakılmadığı ve 1.Şubeye götürülen kadınlarından 3 gündür haber alınamadığı öğrenildi.

örse çekiç

Gülay Göktürk

Polonya Dersleri (II)

Polonya grevinin son derece öğretici yanlarından biri de eylemin biçimi, sınırı ve haklı zeminin korunması konusunda izlenen doğru çizgidir.

Grev hareketi, daha baştan itibaren, hem içerden hükümet tarafından zorla bastırılma tehlikesi ile karşı karşıya idi, hem de Polonya'nın tepesinde Demokles'in kılıcı gibi asılı duran bir Sovyet müdahalesi tehlikesi mevcuttu.

Grevlerin başlamasından itibaren Batının en büyük kaygısı bu hareketin bir Sovyet müdahalesine yol açabileceği idi. Oysa çeşitli şartlar incelendiğinde Sovyetler Birliği'nin müdahale etmesinin oldukça zor olduğu görülüyordu. Brejnev, Afganistan'da battığı batakla boğuşurken Polonya'da yeni bir batağa saplanmayı göze alabilir miydi? Polonya'nın arkasında Avrupa vardı. Sovyetlerin Batı ile yumuşama köprüsü diye adlandırılan bu ülkeye yapılacak bir müdahale Batı ile köprüleri uçurmaç mıydı? Hem de tam Madrit Konferansı arifesinde, yumuşama hayaline kapılanları uyandırmaz mıydı?

Polonya'daki mücadelenin önderleri Sovyetlerin müdahalesini zorlaştıran bu şartları iyi değerlendirdiler. Sovyet "öcü"-nün korkusuna kapılıp mücadeleden vazgeçmediler. Ama bir yandan da bu azgın emperyalistin her türlü çılgınlığı yapabileceğini gözönünde bulundurarak ihtiyatı elden bırakmadılar. Gerek direnişin hükümet kuvvetleri tarafından ezilmesi, gerekse bir Rus müdahalesi ile karşı karşıya kalınması tehlikesine karşı uyanık davrandılar. Mücadele boyunca bir yandan temel taleplerinden bir adım gerilemeyen kararlı tutumlarını sürdürürken, bir yandan da polisin direnişe saldırması için fırsat yaratmamaya, Sovyet müdahalesini çekmemeye ve hareketi ezdirmemeye dikkat gösterdiler.

Bunu nasıl başardılar? Mücadelenin biçimini doğru tespit ederek. Haklı zemini korumaya özen göstererek...

Dikkat edilirse, Polonya'da 20 gün süren ve 100 bini aşkın işçiyi kapsayan böylesine büyük bir direnişte, tek bir başıbozuk harekete bile rastlanmadığı, provokatif nitelikte tek bir olayın cereyan etmediği görülecektir. Yine 20 gün boyunca fabrikaları, tersaneleri ellerinde tutan işçilerin bir tek makineye bile zarar vermedikleri de bir gerçektir. İşçiler, direniş süresince mücadeleyi kendi güçlü oldukları, insiyatifin kendi ellerinde bulunduğu alanlarda, yani fabrikalarda, işletmelerde tutmayı bilmişler, hiç bir provokasyona izin vermemişler, bireyci teröre asla başvurmamışlar, mücadelenin disiplinli ve kitlesel niteliğini gözleri gibi korumuşlardır. Işçiler bugün taleplerinin hemen hemen hepsini kabul ettirmiş olarak ve hiç zayiat vermeksizin işbaşına dönebiliyorlarsa, Gierek iktidarı bütün burjuva yorumcuların "vermez" dedikleri tavizleri vermek zorunda kaldıysa, bu sonuçta izlenen doğru mücadele biçiminin ve anarşizmle araya kesin sınır çeken proleter tutumun payını görmek lazımdır.

Polonya işçilerinin bu olgun ve proleter tutumu en başta da Tariş'i 15-20 günde harabeye çeviren, Ülker'de makineleri bozup kremaları yerlere döken sahte solculara, DSM'cilere ibret olmalıdır.

ESNEKLİK VE UZLAŞMAZLIK BİRARADA

Polonya direnişinde, temel hedeflerde ve ilkelerde alınan kaya gibi sert bir tutumla, esasa ilişkin olmayan konularda takınılan esnek tutumun bir arada sürdürüldüğünü ve mücadeleyi güçlendirdiğini görüyoruz.

İşçiler, mücadelenin daha ilk gününden, temel şartlarını ortaya koydular ve direniş boyunca hükümetin çeşitli tehditlerine, Sovyet müdahalesi korkutmalarına, tutuklamalara rağmen bu noktalardan geri çekilmediler. Ama temel taleplerdeki bu uzlaşmaz tutuma karşılık, işçi temsilcilerinin görüşmelerde son derece esnek davrandıklarını, hükümetle diyaloğu koparmamaya özel gayret göstermeleri dikkati çekti. Kesilen görüşmeleri yeniden başlatmak için teşebbüste bulunuyor, esasa ilişkin olmayan konularda pazarlığa açık bir tavır alıyorlardı. İşçi temsilcilerinin görüşmelerin kesildiği bir noktada kalkıp rahatlıkla "Bizim 21 maddemiz var. Ama hepsini teker teker tartışmaya ve pazarlık etmeye hazırız" diyebilmesi, dikkat çekiciydi. Hiç şüphesiz bu rahatlık ne istediğini bilen haklılığına ve fikirlerine güvenen ve mücadelede tavizler de verebileceğini dümdüz ileri gitmenin mümkün olmadığını bilen insanların rahatlığıydı.

ZAMANINDA BİR ATEŞKES

Nereye kadar ilerleyecek, nerede duracağız? Eylemi hangi noktada bitireceğiz?

Bir eylemin başarısı için doğru cevaplandırılması hayati önem taşıyan bir sorudur bu.

Her eylemin bir sınırı vardır. Mücadelede en kritik noktada durmayı ve ateşkes yapmayı bilmeliyiz. O kritik noktayı doğru tespit etmek, eylemi zamanında sona erdirmesini bilmek ve uzlaşmak da bir hüner ve önderlik meselesidir. İşte Polonya işçileri bu konuda da büyük bir hüner göstermiş ve tam zamanında başarılı bir ateşkes yapmayı başarmıştır.

20 günlük mücadele içinde Gierek iktidarının grevci işçilere yaptığı çeşitli ateşkes teklifleri oldu.. Bu tekliflerden birincisi ni Gierek grevlerin başlamasından hemen sonra yaptı. İşçilerin ücret zammı, aile yardımı ve 1970 şehitleri anısına anıt dikilmesi taleplerini kabul ettiğini açıkladı.

İşçiler bu noktada ateşkes yapmayı reddettiler. Çünkü güçlerinin çok iyi farkında idiler. Nereye kadar gidebileceklerini, karşılıklı güçler dengesini iyi biliyorlardı. Bu noktada yapılacak bir uzlaşma geri ve yanlış bir uzlaşma olurdu. Hükümet daha sonraki günlerde de yeni bazı tavizler vererek uzlaşma zemini aradı. Et fiyatlarına 1981'e kadar zam yapılmayacağı açıklandı. Daha sonra işçilere karşı daha sert tutum yanlısı olan hükümet komisyonu temsilcisi ve bazı parti yöneticileri görevden alındı. Ancak verilen bütün bu tavizler işçileri yumuşatamadı. Çünkü henüz temel talepleri karşılanmamış, mücadelenin esas hedefine ulaşılamamıştı. Hedef , hür sendika hakkının kabul ettirilmesiydi. Ve Le Matin gazetesinin belirttiği gibi "işçiler nereye kadar gidebileceklerini iyi biliyorlar"dı.

Nihayet 31 Ağustos günü işçiler için en elverişli yere varıldı Karşı cephe, son bir saldırı ile genel grev tehdidi ile önemli ölçüde geriletilmiş, hür sendika hakkı dahil bütün temel talepler kabul edilmişti. Bu noktada bir kısım işçinin ateş-kesi reddeden "sonuna kadar savaş" öneren bir tutum benimsediği görüldü. Ancak hareketin önderliği sonu zararlı maceralara varabilecek olan bu fikirleri göğüslemeyi ve şartların işçiler için elverişli olduğu bu noktada işçilerin birliğini koruyarak başarılı bir ateş-kes yapmayı bildi.

YENİ BİR GÜÇ TOPLAMA DÖNEMİ

Şimdi birçoğumuzun kafasına takılan soru şudur: Gierek yönetimi işçilere verdiği sözlerde duracak mıdır? Yoksa bundan on yıl önceki gibi verdiği sözleri unutacak mıdır?

Şimdi bilmek gerekir ki, revizyonist iktidar, şimdi sıkışınca kabul etmek zorunda kaldığı birçok şeyi hasır altı etmeye çalışacak, verdiği sözlerin bir kısmını tutmayacaktır. Bunu anlaşmanın altına imzayı atan işçi önderleri de pekala bilmektedir. Ama bu gerçek şu anda imzalanan anlaşmanın yanlışlığını değil, sadece bir ateş-kes olduğunu kavramak gerektiğini gösterir.

Evet, bu bir ateş-kestir. İşçi sınıfının revizyonist diktatörlük yıkılana kadar sürdüreceği uzun ve çetin savaş içinde imzalanan bir ateş-kes. Polonya işçileri bu ateş-kesi saflarını yeniden düzenlemek, yeniden güç toplamak ve daha ileri mücadelelere hazırlanmak için bir fırsat olacak değerlendireceklerdir. Revizyonist iktidar işçilere verdiği sözde durmadığı takdirde yeni bir mücadele için haklı zemini kendi elleriyle yaratmış olacaktır. O zaman bütün dünya Polonya işçi sınıfının yeni bir destanına tanık olacaktır. Ve hiç şüphesiz bu mücadele 1980 Ağustos direnişinden daha güçlü, daha üst seviyede bir mücadele olacaktır.

KARAMAN OVASINDAKİ PANCAR ÜRETİCİLERİ DEMİREL'E SESLENİYOR -2

Boyun bükmüş Devranbel tarlaları Bitmek bilmiyor, Tüm sarıya kesmiş, sanki ova burada

Salur köylüleri pancar tarlasında çalışıyor.

«PANCARIMIZI DEVLETE VERDİK TEFECİYE DÜŞMEYELİM DİYE, DEVLET BİZİ TEFECİNİN ELİNE TERK ETTİ»

● Toprak-Su'nun sattığı su geçen yıl 120 liraydı, bu yıl 400 lira alıyor

● TİKP Karaman İlçe Başkanı: «Demirel'in politikası küçük ve orta çiftçiyi yok etme politikasıdır. Avanslar alınmadan pancar sökümü yapılmamalıdır»

Akçaşehir Belediye Başkanı, pancar üretiminin azaldığını, geçen yıl ektiği 2 500 dekarlık alanın bu yıl 1200'e düştüğünü anlatıyor.

Yolumuz Karadağ'ın doğusundaki köylere bugün, Güdümen'e, Salur'a, Aşıran'a.... 12-13 kilometre yolu kah at arabası üstünde, kah rastladığımız traktöre binerek aşıyoruz. Boyun bükmüş devranbel tarlaları bitmek bilmiyor. Tüm sarıya kesmiş ova sanki burada. Ardısıra elma bahçeleri, pancar tarlaları.

Güdümenli köylüler, bizim köy alagız diyor. Alagız, oyunbozan demek. Güdümen'de büyük toprak sahibi üreticiler varmış. Çevredekilere nazaran zengin bir köy. Bir köylü, "Demirel'e güvendik, 30 dönüm pancar ektik, elimizdeki çuvalları bile sattık" diye yakınıyor.

Köyden köye giderken Salur köylülerine rastlıyoruz. Sonra Aşıran'a varıyoruz. Bütün köylüler hemen hemen hemfikir, avans yoksa, söküm de yok. Olsa bile hangi parayla? Aşıranlıların büyük bir kısmı pancar tarlalarına dağılmış. Kahvede görüşebildiğimiz köylüler "Geçen yıl buğday paramız vardı, onunla söküm yapabildik, bu yıl ise beş kuruşumuz yok" diyorlar. Köy muhtarı Naci Cingözer şöyle konuşuyor:

"Şimdi sulama için aldığımız parayı bile senet karşılığı aldık. Senetler de protesto oldu. Arpa dışarda da 9 liraya çıktı. Keşke ofise vermeseydik de anbarımızda kalsaydı. Ziraat Odamız var güya, o da köylüden çok hükümetin yanında."

Bu sırada iki amele çavuşu giriyor kahveye. Üç haftadır geliyorlarmış, çapa ücretlerini almak için. Ancak her defasında geri dönüyorlar.

Beydilli'ye vardığımızda, gün kararmak üzere. Ali Rıza Kılıçarslan evine buyur ediyor. Sonra hep birlikte köy kahvesine iniyoruz. 8.30 haberlerinden sonra muhtar Cahit Ergül televizyonu kapatıyor ve bizi tanıtıyor. Aydınlık'ı anlatıyoruz, soruları cevaplıyoruz. Sonra hep birlikte avans almadan söküm yapmama fikrini tartışıyoruz. "Devlete güvenimiz kalmadı, bize yalan söylüyorlar" diyorlar. Şadan Öztürk adlı bir üretici, "Biz tefecilere kapılmayalım diye devlete verdik pancarı. Ama devlet bizi gene tefecilerin eline terketti" diyor. Bu arada TİKP'li devrimciler pancar konusundaki bildirilerini dağıtıyorlar. Bizi tekrar gelmemiz şartıyla uğurluyor köylüler.

Sonra Akçaşehir kasabası, sonra Sudurağı köyü. Akçaşehir Belediye Başkanı Kemal Çelik "Geçen yıl 2 bin 500 dekar pancar ekildi, bu yıl 1200 dekara düştü. Geçen yıl kuyulardan 120 liraya akıttığı suyun saatine Toprak-Su şimdi 400 lira alıyor" diye açıklıyor.

Sudurağı hem karayolu hem hem de demiryolu ulaşımı olan şanslı bir köy. Yaşlıca bir köylüyü temsilci seçiyorlar konuşmak için. İbrahim Çelikkol, sırtındaki kazağı göstererek konuşuyor: "Bak gazeteci yeğenim, şunu 100 kilo buğdayla değiştim. Kaç para yapar bilir misin? Tam 1000 lira. 43'de ekmek kıtlığı olmuştu, o zaman İstanbul'da bir lokantada pilavla ekmek yemek istedim, ekmek vermediler. Bu gidişle gene ekmek sıkıntısı çekeceğiz".

Toprak-Su'nun kuyularının yetersizliğinden, pompaların çalışmadığından yakınıyor Sudurağı köylüleri. Ziraat Odasının üreticinin sorunuyla hiç ilgilenmediğinden, sırf politika ile uğraşmasından yakınıyorlar. Köylülere veda ediyoruz, pancar sökmeme kararlarında başarılar diliyoruz.

TİKP NE DİYOR?

Türkiye İşçi Köylü Partisi Karaman İlçe Başkanı Şıhali Yalçıner, Demirel'in, pancar üreticilerini günlerce ofisin önünde beklettiğini belirterek şunları söyledi: "Bütün bu yetmiyormuş gibi üreticinin dişini tırnağına takarak kaldırdığı buğday, arpa paralarını ödemediler. Aynı şekilde pancar avanslarının ödenmemesi de üreticiyi çok zor durumda bırakmıştır. Demirel kredi aldığını söylüyor ama, bu paralar büyük sanayicilere veriliyor. Üreticinin eline ise hiç bir şey geçmemiştir. Demirel'in politikası küçük ve orta çiftçiyi yoketme politikasıdır. Köylünün sıkıntısından da tüccarlarla aracılar yararlanmaktadır..

"Biz Türkiye İşçi Köylü Partisi olarak üreticiye şu çağrıyı yapıyoruz: Avanslar alınmadan pancar sökümü yapılmamalıdır. Buğday paraları derhal ödenmelidir. Pancar üreticisinin banka borçları ertelenmelidir. BITTI

Sudurağı'nda pancar üreticisi köylüler toprak, su pompalarının çalışmadığından, Ziraat Odasının da sorunlarıyla ilgilenmediğinden yakınıyorlar.

YURT HABERLERİ

YURT HABERLERİ

Florya'da kaçak olarak yapılan villalar İstanbul Belediyesince yıktırılırken

İstanbul Belediyesi Florya'da kaçak 6 villa ile diğer semtlerde 16 gecekonduyu yıktırdı

İSTANBUL(ÖZEL)

Florya Şenlikköy'de tamamen ruhsatsız yapıldığı İstanbul Belediyesince belirlenen 6 blok ve 12 daireden oluşan kaçak villalar dün Belediye ekipleri tarafından yıktırıldı ve binaları yapan kişiler para cezalarına çarptırıldı. Öte yandan Beyoğlu ilçesi Piyalepaşa Bulvarı üzerinde 10, Beşiktaş Küçürarmutlu, Oyak Alanı, Ortaköy ve Kuruçeşme'de 6 olmak üzere toplam 16 gecekondu belediyece yıktırıldı.

TÜRKİYE'DE 350 BİN SAKAT VAR

● Sakat yurttaşların çoğunluğu erkek

ANKARA (AA)

Türkiye'de 341.bin 449 sakat bulunduğu, bunlardan 95 bin 339'unun doğuştan sakat olduğu bildirildi.

Devlet İstatistik Enstitüsünün 52 il'de yaptığı araştırmalara göre, sonradan gelen sakatlıklardan 85 bin 21'inin hastalıklar, 31 bin 414'üne iş kazaları 18 bin 23'üne de trafik kazaları neden oluyor.

ÇOĞU ERKEK

Resmi araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'de sakatların büyük çoğunluğunu erkekler oluşturuyor. Doğuştan sakatlıklarda kadın ile erkek arasında sayısal fazla bir fark bulunmazken iş kazalarında erkekler aleyhine büyük bir fark meydana geliyor.

GÜNDEM dışı

Basit bir soru

Geçenlerde tarihi bir mezar taşını kaçak olarak satmaya kalkışanlar yakalanmıştı. Bu olay da böbürlenile böbürlenile açıklandı. Bu işin cilası, şimdi biraz perde arkasına geçelim. Kültür Bakanlığına çok basit bir soru soruyoruz: Müzelerimizde bulunan tarihi eşyaların akıbetlerden haberiniz var mı? Örneğin İstanbul Arkeoloji Müzesinde kaç tane eser var?

Bakanlığın bu soruyu kolay kolay cevaplayabileceğini sanmıyoruz. Neden derseniz... Bugün müzelerdeki eserler Allaha emanet edilmiş de ondan. Ortada bir iddia var: "Bugün müzelerde bulunan birçok tarihi eser ortadan kaybolmuş". Az buz değil, İstanbul Arkeoloji Müzesinde binlerce küçük boyutlu arkeolojik eserin yerinde yeller estiği söyleniyor. Bunlar söylenti ama herkesin bildiği bir gerçek var. Batıdaki müzelerde, üzerlerinde açık açık Türkiye'den geldiği yazılı binlerce, onbinlerce tarihi eser bulunuyor. Öte yandan öyle müzelerimiz var ki sergilenen ve depolarda bulunan tarihi eşyaların sayısını bilen, bir görevli bile yok.

Kaçırılan mezar taşını yakalamak, hele bunu afur tafur ilan etmek güzel de, bir yetkili de çıkıp yukarda sorduğumuz basit soruya cevap verse ya... Batıdaki müzeleri, zenginlerin evlerini süsleyen eserlerin kaçı bizim müzelerden uçuruldu bir açıklasa ya...

Ne soruyorlar acaba?

Yozgat MHP İl Başkanı gazetecilere verdiği cevapta, hatırlayacaksınız çok ilginç şeyler söylemişti. "5000 adamından" sözetmiş ve Yozgat'ta "asayişi sağladıklarını" ifade etmiş ve tabancalı bir de resim çektirmişti.

MHP Merkezi, MHP için bu kadar çalışan il başkanını tutmuş görevden almış. Almakla da kalmamış bir de Haysiyet Divanına vermiş. Peki ama gerekçesi neymiş? Acaba şimdi kendisine "niye bunları yaptın" diye mi, yoksa "bu yaptıklarımızı niye aptalca açıkladın" diye mi soruyorlar?

Bizce ikincisini soruyorlar. Çünkü İl Başkanı itirafından sonra görevinden acele alındı, ama Yozgat'ta değişen bir şey olmadı. "5 bin adam" yine faaliyetini sürdürüyor ve "güvenliği" sağlıyor.

YORUMSUZ

Türkiye Odalar Birliği Adana Ticaret Odasına gönderilen bir yazıda Japonya'da faaliyet gösteren İnatanl Co. Ltd. adlı bir firma ülkemizden çok miktarda mezar taşı almak istemiş...

Böyle ikrar ile böyle yol ile...

Aşağıda Ankara büromuzdan gelen bir haberi aynen yayınlıyoruz.

ANKARA (ÖZEL)

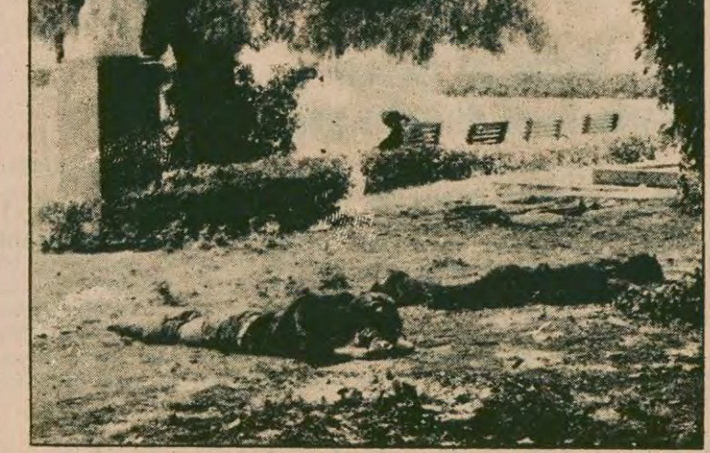
ANKARA'nın Çinçinbağları semtinde Halkın Kurtuluşçuları salatalık satan iki esnafa saldırarak kafalarını kilolarla yardılar. Paraları ile saatlerini de aldılar.

Arabaları ile salatalık satan Mehmet Malkoç ve Abidin Kav, Çalışkanlar Ortaokulu yakınlarına geldiklerinde yolları 20-25 kişilik bir grup tarafından kesildi. Esnaflara önce kimlik soran Halkın Kurtuluşçuları "TİKP'li faşist" diyerek saldırıya geçtiler. Terazi, kilo ve taş ile rastgele vurarak ağır yaralanmalarına neden olan saldırganlar, arabadaki salatalıkları sağa sola saçarak, "Bunlar faşistlerin salatalığı, alın bedavadır" dediler. Saldırıya uğrayanların, "Biz faşist değil, devrimciyiz" diye bağırmaları üzerine olaya halk müdahale edince Halkın Kurtuluşçuları silah çekerek, halkı uzaklaştırdılar.

Saldırganlar daha sonra da Mehmet Malkoç ve Abidin Kav'ın önlüklerinin ceplerinde bulunan paraları ve kollarındaki saatleri alarak kaçtılar.

Halkın Kurtuluşçuları daha önce mahallede dağıttıkları bir bildiride ise şöyle diyorlardı:

"Halkın Kurtuluşu olarak esnafa yönelik saldırıların her zaman karşısında olduk ve karşısında olmaya devam edeceğiz. Esnafa yapılan saldırı, halka karşı yapılan bir saldırıdır. Halkın bir parçası olan esnafların faşistlikle suçlanmaları geçmişte olduğu gibi günümüzde de küçük burjuva maceraların bir yöntemi olmuştur."

PARKLAR AÇIKHAVA OTELİNE DÖNÜŞTÜ

Güney Haber Ajansının geçenlerde İzmir'den bildirdiği bir haber aynen şöyleydi:

"Kırsal kesimden büyük şehirlere göç eden ve amaçları sadece bir lokma ekmek parası kazanmak olan işsizler ordusunun genç neferleri İzmir parklarında kelimenin tam anlamı ile sefilleri oynamaktadırlar.

"İşsizlerin her biri, bu parkların soğuk, buz gibi çimleri veya kanapeleri üzerinde kıvrılıp, aç mideleri ile yatarken yaşadıkları büyük şehirlerin, süslü yaşantıların rüyalarını artık görememektedirler. Bu rüyaların yerini, iş ararken yüzlerine kapanan kapılar ve iş istedikleri kişilerin asık suratları almaktadır.

Her sabah yüzlerce işsiz tarafından doldurulan İş ve İşçi Bulma Kurumunun geniş bahçesinde son günlerde birkaç gündelikçi kadından başka kimseyi görmek mümkün olmamaktadır.

"İşsiz ve aç vaziyette parklarda yatan, ancak nüfuslarında TC vatandaşı yazan bu katıksız Anadolu çocukları ise, "Biz ne bilelim büyük şehirlerin bu kadar insafsız olduğunu. Büyüklerimizin yine de üzülmesinler. Biz inancımıza devam edeceğiz ve bu sefaleti, bu yoksulluğu çekeceğiz. Yeter ki onlar bir çıkış yolu bulmaya çalışsınlar" demektedirler.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Kimin Politikası?

Dışişleri Bakanı hakkındaki gensoru nedeniyle tartışılanları garip bulmuyor musunuz?

Ortada dış politika adına söylenen dişe dokunur bir söz yok. Mecliste ve gazete köşelerinde tartışılan şey, bugün uygulanmakta olan dış politikanın kimin politikası olduğu!

Acaba hükümetin politikası mı, Erkmen'in kendi başına uyguladığı bir politika mı? Yoksa eski Demokratlar "fraksiyonunun" politikası mı? Atatürkçü dış politika mı? Yoksa Türk-İslam sentezine uygun bir politika mı?

Bu gensorudan en az yara ile, nihayet bir bakan kaybıyla kurtulmak isteyen hükümete göre bugün bir hükümet bunalımı yaratmakta yarar yoktur. Öyleyse Erkmen istifa etmelidir. Bu durumda hükümet, bu politika bizim değil, Erkmen'in kendi başına uyguladığı bir politikadır demek istemiyor mu?

Erkmen'e çok baskılar yapıldı, hatta Çağlayangil bile devreye sokuldu. Ama Dışişleri Bakanı, ilk söylediğinden dönmedi, uyguladığı dış politikanın hükümetin politikası olduğunu ısrarla savunmaya devam etti. Aslına bakarsanız, işin doğrusunun da böyle olması gerekir. Yoksa uyguladığı politika hükümetle çelişseydi, Dışişleri Bakanı gensoru verilmeden çok daha önce istifa etmiş olurdu.

İki gün önceye kadar "Bu gensoru hükümete verilmiş sayılır, dış politika hükümetindir, hükümet güvenoyu istemelidir" diyen Tercüman gazetesi bile bakıyoruz, dünden beri "plağın tersini" çevirmiş bulunuyor. Plağın tersini çevirenler, bir gün içinde fikir değiştirerek, hükümetin güvenoyu istemesinin veya istifasının "Bekara karı boşamak" gibi olacağını yazmaya başlıyorlar.

Güneri Civaoğlu, AP ile CHP'nin dış politikaları arasında ne fark vardır, soruyor.

Plağın arka yüzünde Afganistan işgalinin kınanması vardır. Olimpiyatların boykotu vardır. Yunanistan ve Arap ülkeleriyle dostluk ilişkilerinin geliştirilmesi vardır. İsrail'in Kudüs'ü başkent yapma girişimine karşı çıkış vardır.

İç politika oyunları için dümeni çevirdikleri zaman bakıyorsunuz, bunların hepsini unutmuşlar. AP ile CHP'nin dış politikaları arasında ne fark vardır diyorlar. Yapabildikleri en olumlu işlerden bile vazgeçebiliyorlar.

Tercüman plağın tersini neden çevirdi dersiniz? Yoksa eski Demokratları savunmak yerine iktidar koltuğunu mu tercih ediyorlar? Erkmen düşürülürse, bunun yankılarını AP içindeki gelişmelerde daha çok duyacağız.

Atatürkçü dış politikaya gelince. Gensorunun gündeme alınması tartışmaları yapıldığı gün AP Grubu adına Ali Naili Erdem konuşmuştu. Hükümetin dış politikasını savunurken bu politikanın "Türk-İslam sentezine uygun" olduğunu söylemişti.

Peki bu ne demek oluyor? Bu sözlerin Atatürk'le ne ilgisi var?

Türk-İslam sentezi demek, ırkçılık ile şeriatçılık bulamacı bir politika demek değil mi?

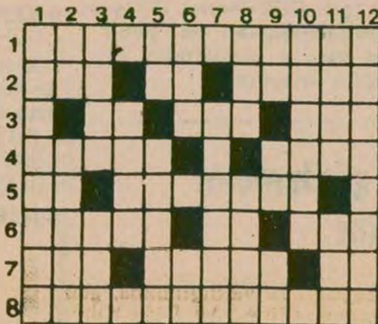
AP hangisini kabul ediyor? Atatürkçü politikayı mı, yoksa Erdem'in tarif ettiği Türkeşçi politikayı mı?

Gördüğünüz gibi meselenin Türkiye'nin dış politikası ile, nasıl bir dünya siyaseti izlememiz gerektiği ile hiç ilgisi yok. Meselenin sen-ben kavgasıyla, adam ayartmayla, pazarlıkla, parti içi çekişmelerle ilgisi var.

CHP'nin derdi AP'ye biraz daha yara aldırmak. AP'nin derdi en az yara ile bu işi atlatmak. MSP'nin derdi seçime gitmeden birkaç koltuk kapmak. MHP'nin derdı AP'nin kanatları altında cinayetlerini saklamak.

Bu kargaşa arasında bizi de hükümetin politikasının kimin politikası olduğu ile oyalamaya çalışıyorlar.

SOLDAN SAĞA: 1)Milli Kurtuluş Savaşımızın büyük önderi, 2) Amerika'nın kısa adı, TERSİ yayla atılan, TERSİ tesbihte en uzun parça. 3) TERSİ bir bağlaç, TERSİ deli akan su, TERSİ at ayakkabısı. 4) Kırmızı beyaz derecedeki sıcaklık, TERSİ iskambilde bir kağıt,. 5) Bir nota, bir cins koku. 6) Bir kadın ismi, TERSİ bir nida. - Tren yolu.7) Tavır-Çok acıklı bir olay, TERSİ becerikli. 8) Mersin, karanfil ağacı gibi ıtırlı bitkileri içine alan familya.

YUKARDAN AŞAĞI: 1)Galip olan. 2) Akıl-Heykellerin üzerine oturtulduğu. 3) Sebep- Dilsiz 4) Paket. 5) Bir renk-Hazırlama. 6)Tavukların yumurtladığı yer-Gümüşün simgesi. 7) Sahanın altına konan alet. 8) Bir emir, TERSİ duyuru. 9) TERSİ kuzu sesi-Bir çalgı-Müzikte duraklama. 10) Emlakın çoğulu. 11)Yalvarma, af dileme-TERSİ eziyet. 12) Mantarlı taban muşambası

SOLDAN SAĞA: 1)Narkotik büro 2)İyi-azE-mit. 3)LahaM-Tipo. 4) akamakaT, 5) Dut-Oran, İl. 6) nS-Yat-Likit. 7)Ala-tO-Saide. 8)Muhtarlıklar.

YUKARDAN AŞAĞI. 1)nilodnaM. 2)Aya-Uslu. 3)rihaT-Ah. 4) Ak. 5) Ma-Ata. 6)Ta-Motor. 7)İzmar. 8)kE-kalsL 9)taniaK. 10)Ümit-Kil. 11)riP-LidA. 12)Otoriter.

Kadıköy'den mektup yazan Devrimci-Yol taraftarı okuyucumuza cevaplar (II)

sorular? cevaplar

SOSYALİST ÜRETİM İLİŞKİLERİ

SORU Bir ülkenin emperyalist, sizin deyiminizle sosyal-emperyalist olup olmadığını anlamak için üretim ilişkilerine bakmak gerekir. Sovyetler Birliği'nde üretim ilişkileri sosyalisttir.

CEVAP Önce şunu belirleyelim: Revizyonizm nedir? Bir ülkede revizyonizmin iktidarda olması nedir? Herhalde iktidarda revizyonizm varsa, işçi sınıfı iktidarda değildir. Çünkü revizyonizm bir burjuva ideolojisidir ve revizyonizmin iktidarda olması yeni burjuvazinin iktidara gelmesi demektir. Önce bu noktada anlaşabiliyor muyuz?

İkincisi, üretim ilişkilerinin sosyalist olması ne demektir? Her şeyden önce üretim araçlarının işçi sınıfının ve halkın elinde olmasıdır. İşçi sınıfı ve halk, üretim araçlarının mülkiyetini kamu mülkiyeti yoluyla ellerinde tutarlar. Kamu mülkiyeti iktidarda bulunan sınıfın kontrolündedir. Sovyetler Birliği'nde işçi sınıfı mı iktidardadır? Hayır revizyonist yeni burvuvazi iktidardadır. Bu durumda işçi sınıfının ve halkın, kamu mülkiyetini ellerinde tutmaları dolayısıyla üretim araçlarının mülkiyetini ellerinde tutmaları mümkün müdür? Hayır. İktidarda işçi sınıfı olmadığına göre mümkün değildir. İktidardaki sınıf, revizyonist yeni burjuvazi olduğuna göre devlet de onun devletidir ve dolayısıyla kamu mülkiyeti yoluyla üretim araçlarını kontrol eden sınıf da budur.

Bir ülkede üretim ilişkilerinin sosyalist olabilmesi için iktidarın sosyalist olması, devletin de işçi sıhıfının olması gerekir. İktidarda revizyonistler var, fakat üretim araçları işçi sınıfının elinde! Bu en kaba anlamıyla ekonomist bir bakış açısıdır.

Devlet mülkiyetindeki sanayi, ticaret, maliye ve tarım kuruluşları gerçekten bütün halkın mülkiyetinde olabilmesi için;

a) Bütün ülkede iktidarda bulunan işçi sınıfının gerek ekonomik bütününü gerekse tek tek devlet işletmelerini kendi ideolojisi ve bütün halkın çıkarlarına hizmet eden siyaseti doğrultusunda yönetmesi gerekir. Revizyonizmin iktidarda olduğu bir ülkede bu mümkün müdür?

b) Üretim birimlerinin faaliyetlerini, birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerini düzenleyen devlet planlarının tek tek işletmelerin kârlarının azamiye çıkarılmasını değil toplumun bütününün çıkarlarının en iyi bir şekilde karşılanması gerekir. Revizyonistlerin iktidarda olduğu Sovyetler Birliğinde yapılan bunun tam tersi değil midir?

c) Herhangi bir işletmedeki emekçilerin üretim planları ve üretim süreciyle ilgili bütün kararların alınmasına gerçekten demokratik bir şekilde katılması gerekir. Revizyonist iktidar altında bu mümkün müdür?

d) İşçi sınıfının, bütün ülke hayatının ve ekonomik süreçlerin yönetici gücü olması ve emekçilerin alınterinin ürünlerinin gene bütün toplumun çıkarlarını gözönünde bulunduracak şekilde toplumsal ve kültürel ihtiyaçlar için pay edilmesi gerekir. Sovyetler Birliği'nin revizyonist yönetiminin böyle hareket ettiği söylenebilir mi?

Söylenemezse, revizyonistlerin iktidarda olduğu bir ülkede üretim ilişkilerinin sosyalist olabileceği de söylenemez. Çünkü o zaman "sosyalist üretim ilişkilerinin" işçi sınıfına ve halka değil de yeni burjuvaziye hizmet ettiği gibi saçma bir sonuca varılır.

GERGİNLEŞEN ABD-İSRAİL İLİŞKİLERİYLE BİRLİKTE

Sovyet-İsrail ilişkileri gündeme geliyor

Sovyetler Arapların tavrında yumuşama sağlamaya çalışacak

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Geçen Temmuz ayında bir Sovyet diplomatı İsrail'de yayınlanan "The Jerusalem Post" gazetesinin muhabirini özel bir görüşme yapmak için öğle yemeğine davet ediyordu. Bu özel görüşme talebi Washington'daki diplomatik çevrelerce çeşitli biçimlerde yorumlandı.

Doğal olarak çeşitli yorumların arasında özellikle şu soruya cevap aranıyordu. Acaba bu özel görüşme isteği Moskova'nın İsrail'le yeniden diplomatik ilişkiler kurma yolunda bir girişimi miydi? Bu sorunun cevabı henüz kesinlik kazanmış değildir. Buna rağmen Sovyetlerin Ortadoğu'da 1973'ten bu yana kaybettiği nüfuz bölgelerini yeniden ele geçirme diye bir çabası olduğunu bilenler böyle bir ilişkinin kurulabileceği ihtimalini hiç de yabana atmıyorlar. Çünkü Moskova' eskiden beri gerek resmi olmayan delegeler aracılığı, gerekse İsrail revizyonist partisi aracılığı ile bu tür girişimlerde bulunuyor. Kremlin yöneticilerinin bundan amacı şudur; İsrail'le kurulacak ilişkiler özellikle, ABD-İsrail ilişkilerinin gerginleştiği ve Camp David görüşmelerinin çıkmaza girdiği dönemde Ortadoğu'da kendilerine yeni bir hareket alanı sağlayacak ve "barış havarileri" görünümünde, onların bölgeyi denetim altında tutmalarına yol açacaktır.

"The Jerusalem Post muhabiri Wolf Blitzer, sözkonusu görüşmeyle ilişkin sorulara açıklık getirecek bazı ilginç ip uçları vererek şöyle diyor. "Görüştüğüm Sovyet diplomatı kendisini bana bir İsrail dostu olarak göstermek için hayli gayret gösterdi. Aynı diplomat bana şöyle dedi. "1967'den beri kesilmiş bulunan Sovyet-İsrail ilişkileri çabucak kurulabilir. Geniş kapsamlı bir barış meselesinde ilerleme olduğu sürece bu bir sorun değildir."

Sovyetlerin amaçlarına değinen sözkonusu muhabir daha sonra şöyle diyordu" Sovyet diplomatı bende şu izlenimi yaratmak istiyordu. Moskova yeni bir barış girişiminde bulunabilir. Ayrıca Sovyet diplomatı Moskova'nın, Arapların tavrını yumuşatmaya çalışarak yapıcı bir rol oynamaya hazırlandığını söyledi."

Ekimde meclis, aralıkta devlet başkanlığı için sandık başına gidilecek

PORTEKİZ İKİ BÜYÜK SEÇİME HAZIRLANIYOR

● Başbakan Sa Carnerio ile Devlet Başkanı arasındaki anlaşmazlık giderilemedi

"Demokratik İttifak" lideri ve Başbakan Sa Carneiro

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Portekiz, ekim ve aralık aylarında ülkenin kaderini büyük ölçüde değiştirebilecek iki büyük seçime hazırlanıyor. 5 Ekim günü yapılacak olan genel seçimlerde, iktidardaki "Demokratik İttifak", Soares'in Sosyalist Partisi ve Cunhal'in Sovyet yanlısı Komünist Partisi çekişecek. Gözlemciler bu mücadelede Başbakan Sa Carneiro'nun yönetimindeki 'Demokratik İttifak'ın başarı kazanacağını tahmin ediyorlar. Bu tahmini yaparken, Portekiz'in ekonomik durumunu gözönünde bulunduran uzmanlar, 1979 yılında yüzde 25'e kadar yükselen enflasyon oranının içinde bulunduğumuz yıl içinde yüzde 18'e düştüğünü kaydediyor. Üstelik Sa Carneiro hükümeti 2 Aralık 1979'daki seçimleri kazanmasına rağmen Parlamentoda ancak çok küçük bir farkla yasaları geçirebiliyor. Sa Carneiro'nun sağ kolu durumundaki Francisco Balsemao, geçenlerde yabancı gazetecilere yaptığı bir açıklamada, genel seçimleri kazanacaklarını belirttikten sonra, "Aşırı kollektivisit" olan Anayasanın değiştirileceğini söyledi.

Genel seçimler için birçok koşulun iktidardaki 'Demokratik İttifak' için uygun olmasına rağmen, özellikle Sovyet yanlısı basın, Başbakan Sa Carneiro'nun 1974 yılında bir mali skandala karıştığını ileri sürerek, kişisel bir yıpratma kampanyası açtı.

5 Ekim seçimleri konusunda tahminlerini açıklayan eski başbakanlardan Sosyalist Parti Lideri Mario Soares, "Kazanacağız" diyor ama, Sosyalist Parti özellikle iktidar olduğu dönemde yetersizliğini büyük ölçüde gösterdiği gibi iktidara karşı da yapıcı bir muhalefet geliştiremedi.

Aynı şekilde Cunhal'ın Sovyet yanlısı Komünist Partisi, en kuvvetli olduğu Alentejo bölgesinde bile büyük ölçüde güç kaybına uğradı.

DEVLET BAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ

Ekim seçimlerinin sorunları çözemeyeceğini belirten gözlemciler, esas kapışmanın aralık ayında yapılacak olan Devlet Başkanlığı seçimlerinde cereyan edeceğini belirtiyorlar. Şimdiye kadar hükümetin yeteri kadar iktidar görevlerini yerine getiremediğini belirten "Demokratik ittifak" sorumluları, Devlet Başkanı General Eanes'ten yakınıyorlar. 23 Nisan Devriminin "aşırı-solcu" mirasçısı olarak niteledikleri Eanes'in bu seçimlerde mutlaka değiştirilmesi gerektiğini söyleyen hükümet yetkilileri, aksi taktirde Devlet Başkanlığı seçimlerinden sonra bir referandum düzenleyerek Anayasa'nın değiştirilmesini önereceklerini açıkladılar.

Sonuç olarak Portekiz de siyasal düğüm aralık ayındaki başkanlık seçimlerinden sonra çözülebilecek. Eğer Eanes yeniden seçilir ve "Demokratik ittifak"ın hükümeti ile çalışmak zorunda kalırsa, o zaman Fransızların ünlü deyişi ile "Ya boyun eğecek, ya da istifa edecek!"

Portekiz Devlet Başkanı Ramalho Eanes

Suriye Ordusu "Müslüman Kardeşler"e karşı yeniden saldırıya geçti

● Halep'te 16 örgüt mensubu öldürüldü.

● Suriye Libya'yla birleşecek

DIŞ HABERLER SERVİSİ

MÜSLÜMAN Kardeşler" örgütüne tanınan geçici af süresinin geçen pazartesi günü bitmesinden sonra Suriye hükümeti bu örgüte karşı saldırılarını yeniden yoğunlaştırdı.

Beyrut'tan gelen haberlere göre, Suriye güvenlik kuvvetleri geçen salı günü ülkenin kuzeyindeki Halep kentinde "Müslüman Kardeşler'in" gizlendikleri iki yere baskın yaparak bu örgüte mensup 16 kişiyi öldürdüler ve çok sayıda silah ve cephane ele geçirdi.

SURİYE LİBYA'NIN BİRLİK ÇAĞRISINA CEVAP VERDİ

Suriye Devlet Başkanı Hafız El Esat, Libya Devlet Başkanı Muammer Kaddafi'nin iktidara gelişinin 11. yıldönümünde Suriye ile "birleşme" için yaptığı çağrıya cevap verdi.

Esat, Kaddafi'ye gönderdiği cevapta "Amacımız Arap onurunu, haklarını ve davasını etkili bir biçimde korumaktır" dedi. Ayrıca, Esat birlik çağrısının "Suriye halk kitleleri arasında coşkunlukla karşılandığını da sözlerine ekledi.

Bu münasebetle Suriye'deki tüm başkent gazeteleri Kaddafi ve Esat'ın fotoğraflarını ve bir birlerine yazdıkları mektupları yayınladı. Tüm Suriye basını başyazılarını bu meseleye ayırdılar.

Bahattin Yalım...

(Baştarafı 1. sayfada)

nı dahi ödemeden işten attığı yerlerine MHP'lileri ve ülkücüleri aldığı, işyerlerindeki bütün kilit mevkilere de kendi adamlarını yerleştirdiği öğrenildi.

Bu arada Bahattin Yalım, işyerinde etkili olan AP'lilerin yönetimindeki Bes-İş Sendikasını da tasfiye ederek halen MHP'lilerin elinde bulunan Elazığ Tes-İş Sendikasını getirmeye çalışıyor. Bu nedenle Alevi-Sünni ayrımını da körüklüyor.

Öte yandan 23 Haziranda yapılan bir direnişe katıldıkları gerekçesiyle Bahattin Yalım tarafından işten atılan bazı kısım amirleri ve kalifiye personel K. Maraş Sıkıyönetim Komutanlığına yazılı bir dilekçe ile başvurarak kendilerinin direnişe katılmadıklarını ve her fırsatta ülkücü olduğunu belirten Bahattin Yalım tarafından kasıtlı olarak işten çıkarıldıklarını belirttiler.

Kalender Topal, Mahir Bostancı, Hasan Çek, Ali Şiş, Fuat Yıldırım, Hasan Kılıç, Seyit Erdoğan , Ali Kırgıl, Fahrettin Tunçkaya, Fevzi Küpeli, Süleyman Ülüş, Abdullah Özdoğan ve Yusuf Balta'nın bu direnişe katılmadıkları kaydediliyor. Çoğu montaj uzmanı olan işçiler, dünyanın her yerinde iş bulabileceklerini ancak büyük bir katkısı olacak santralın bir an önce bitirilmesi için işten ayrılmak istemediklerini açıklıyorlar. Öte yandan kalifiye elemanların çıkarılmasına tepki gösteren M.Chote adlı bir Amerikalının da istifa ettiği bildiriliyor.

Bahattin Yalım'ın işyerindeki pek çok baskıyı "Paşa böyle istiyor" diyerek K.Maraş Sıkıyönetim Komutanının adını kullanarak yaptığı, ancak CHP Milletvekili Oğuz Söğütlü'nün Sıkıyönetim Komutanına bu konuda bilgi ilettiği ve Komutanın da haksız olarak işten atılanların durumuyla ilgileneceğine dair söz verdiği öğrenildi.

Termik Santralde çalışan çok sayıda işçinin personel müdürünün bu tutumundan son derece rahatsız olduğu ve ülkücüler vasıtası ile işyerinde yeni karışıklıklar çıkarılmasına karşı oldukları ve önlem alınmasını istedikleri bildiriliyor.

Ali Yurtaslan'ın "İtiraf" dizisinde Bahattin Yalım'ın ismi Hasan Tan döneminde ülkücülerin ODTÜ'ye alınmasına tavassut eden kişi (Baha Bey) olarak geçiyordu.

Fener'de...

(Baştarafı 1. sayfada)

Beyoğlu, Beşiktaş, Üsküdar, Kadıköy, Bayrampaşa, Alibeyköy itfaiye ekipleri ve askeri birliklerin ortak çalışmaları sonucu yangın sabaha karşı saat 06.45 sıralarında kontrol altına alındı.

Yangının başlamasından bir süre sonra, önce İstanbul Belediye Başkanı Aytekin Kotil, daha sonra da İstanbul Valisi Nevzat Ayaz, Emniyet Müdürü Şükrü Balcı ve yüksek rütbeli subaylar yangın bölgesine gelerek incelemelerde bulundular.

Milyonlarca liralık hasara yol açan yangın sırasında 100'e yakın aile evsiz kalırken bakkal Sabri Irmak'ın eşi de yangın sırasında geçirdiği şoktan öldü.

İstanbul İtfaiye yetkilileri Emanet Ardiyesindeki yangının kimyasal maddelerin hatalı depolanması sonucu meydana geldiğini açıkladılar.

KIZILAY YANGIN BÖLGESİNDE AŞ EVİ AÇACAK

İstanbul Valisi Nevzat Ayaz bir açıklama yaparak yangında hasar gören ailelerin çevredeki uygun görülecek okullara yerleştirileceğini ve ilk etapta Fatih Vakıflar Yurdunun bu amaçla kullanılacağını söyledi.

Nevzat Ayaz açıklamasında "Açıkta kalan ailelerin iaşe, ibade ve giyim ihtiyaçları Kızılay, İmar ve İskan Bakanlığı kanalıyla temin edilmektedir. Bu arada Kızılayın bir aş evi açarak açıkta kalanlara süratle yemek verilmesi kararlaştırıldı" dedi.

İstanbul Belediye Başkanı Aytekin Kotil İstanbul İtfaiyesinin kasım ayından itibaren otomatik hale getirilecek olan haberleşme sisteminin kent içindeki 26 ayrı santrale bağlanacağını ve telefonda çift sıfır çeviren vatandaşların karşısına en yakın itfaiye grubunun çıkacağını açıkladı.

Çin'de...

(Baştarafı 3. sayfada)

BATILILARIN YORUMLARI

Reuter ajansının Çin'deki son gelişmelere ilişkin bir yorumunda Mao Zedung ile Hua Guofeng'i bir arada gösteren büyük duvar resimlerinin indirildiği belirtildi. Aynı ajansın haberine göre Pekin'de yayınlanan "Guangning Jih Bao" gazetesinde yer alan bir yazıda "Mao'nun yanlış adam seçip seçmediği" sorusu gündeme getirildi.

Amerikan AP ajansının Pekin muhabiri ise Çin'deki son gelişmelerden çok sayıda insanan rahatsız olduğunu ileri sürdü. Gazetelerin okuyucu köşelerinden aktarmalar yapan ajans muhabiri birçok okuyucunun yeni ekonomik düzenlemenin kapitalizme yakın olduğunu belirttiğini aktarıyor. Okuyucuların özel girişimler ile devlet sektörü arasında kıyaslamalar yaptığını aktaran ajans muhabiri, devlet işletmelerinin genellikle fiyat ve kalite bakımından özel işletmelerden geri kaldığını öne sürüyor.

Türk-İş...

(Baştarafı 3. sayfada)

tin tespitini isteyecekler.

NE ZAMAN BELİRLENECEK

Öte yandan, Türk-İş Yönetim Kurulundan asgari ücretin ne zaman belirlenerek yürürlüğe gireceği konusu da ele alınarak tartışıldı.

Edinilen bilgiye göre bu konuda iki görüş ortaya atıldı. Birinci görüşü savunanlar, asgari ücretin belirlenmesinden sonra uygulama tarihi olarak aralık ayı sonunun kabul edilmesini istediler.

Diğer görüş ise, özellikle kamu kesimi açısından mart ayı başının yeni mali yıl başlangıcı olduğu için asgari ücretin bu tarihten itibaren uygulanması yolunda oldu.

Türk-İş Yönetim Kurulunun üç gün sürecek olan toplantılarından sonra, asgari ücret tespit komisyonunun toplanması için Çalışma Bakanlığına başvurulacağı bildirildi.

Türkiye...

(Baştarafı 3. sayfada)

Önceki gün başlaması beklenen resmi görüşmeler, Erkmen hakkındaki gensorunun Mecliste görüşülmesi nedeniyle dün sabaha bırakıldı. Buna rağmen Erkmen önceki gece Van Der Klaauw onuruna Yabancı Konuklar Köşkünde bir yemek verdi.

Van Der Klaauw dün ayrıca Türkiye ile Hollanda arasında kararlaştırılan yeni sosyal güvenlik anlaşmasını da imzaladı. Van Der Klaauw daha sonra Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil ve Başbakan Süleyman Demirel tarafından da kabul edildi.

Konuk bakan bu sabah İstanbul'a gelecek ve pazar günü Türkiye'den ayrılacak.

Karamanlis...

(Baştarafı 3. sayfada)

Yunanistan Dışişleri Bakanı Mitçotakis'in de bulunduğu, Romen ve Yunan heyetlerinin dış politika konularında da ayrıntılı görüşmelerde bulunacakları belirtiliyor.

Karamanlis 4 günlük Romanya ziyaretinden sonra Selanik'e geçecek ve Uluslararası Selanik Fuarının açılışında bulunacak.

ASKERİ TATBİKAT

Yunanistan askeri birlikleri Bulgaristan sınırında yılın en büyük askeri tatbikatlarından birini yapıyor. Amerikan ordusuna bağlı 5 bin kadar paraşütçünün de birlikleriyle katılacağı tatbikatlara Yunan hükümeti büyük önem veriyor.

Yunanistan'ın Bulgaristan sınırında yaptığı askeri tatbikatlar Moskovacı güçler tarafından şiddetle eleştiriliyor ve Bulgaristan'ın Yunanistan'a dostluk duyduğu iddia edilerek "Yunanistan'daki tatbikatlarda Amerikan askerlerinin ne aradıkları" soruluyor. Bu eleştiriler hükümet çevreleri tarafından, Varşova Paktının yaptığı tatbikatlarda Bulgar askerlerinin Çekoslovakya'da, Polonya'da ne aradıkları sorusu ile cevaplandırılıyor.

Konya Cezaevini...

(Baştarafı 1. sayfada)

siyasi suçlardan hükümlü ve tutuklu bulunan yedi kişiyi alarak dışarıya çıktılar. Cezaevinin önünde beklemekte olan ve plakası belirlenen arabaya binen hükümlü ve tutuklular olay yerinden uzaklaşırken onları kaçıranlar da plakası belirlenemeyen bir başka arabaya bbindiler.

Konya Cumhuriyet Savcılığı yetkilileri cezaevi baskınında kaçırılanların yirmi yıl beş aya hükümlü Mustafa Çökelek, yirmi yıla hükümlü Davut Haskılıç, yirmi bir yıla hükümlü Halil Seyhan ile tutuklulardan Recep Öztekin, Mustafa Tulgar, Mehmet Ateş ve Turan Fidan olduklarını bildirdi. Kaçırılma olayı üzerine bütün polis ve jandarma teşkilatı alarma geçirildi yollar kesilmiş ve arama faaliyetlerine başlandı.

Konya Devlet Hastanesi doktorlarından Mehmet Öz'e ait 42 DV 889 plakalı özel arabaya dün gece saat 23.30 sularında patlayıcı madde atıldı. Tahrip gücü yüksek patlayıcı madde arabada geniş ölçüde maddi zarara yol açtı.

Patlayıcı maddeden arabanın parkedildiği Nalcacı Caddesindeki bazı apartmanların camları da kırıldı.

Öte yandan Ereğli ilçesinin Rasim Erel Caddesinde Mehmet Akdamar'a ait kuru temizleme fabrikası kundaklandı. Çıkan yangında kuru temizleme fabrikası tamamen yandı.

İstanbul'un Kaynarca semtinde önceki akşam saat 20.00 sularında sağ görüşlü Bayburtluların gittiği bir kahve tarandı Celal adlı bir kişi öldü. Bir kişinin de komando olduğu ve çok sayıda yaralının olduğu bildirildi.

Istanbul Mecidiyeköy Ortaklar Caddesinde Ayşem Sineması yerine kurulan manav dükkanında üslenen MHP'liler Cumhuriyet gazetelerini toplayarak yırttılar MHP'li komandolar dayak atarak gazete okuvucularını da tehdit ettiler.

İstanbul'un Pendik Kaynarca semtinde de bir kahvehaneyi basan teröristler iki kişiyi yaraladılar. Yaralıların ocakçı Ali Aydın ile müşteri olduğu belirlenen Celal Sinci olduğu öğrenildi.

Küçükbakkalköy'de de Mustafa Kozlu'ya ait mobilyacı dükkanına atılan patlayıcı madde geniş çapta hasara yol açtı.

TARSUS'TA

Tarsus'un Şelale Caddesinde devriye görevi yapan polis ekibinin "dur" ihtarına uymayarak kaçan Vedat Düz adlı bir genç güvenlik kuvvetlerinin açtığı ateş sonucu öldü. Yetkililer Vedat Düz'ün bir gün önce bir kabzımalı silah zoruyla soyarak 500 bin lirasını alan soygunculardan birine benzetildiğini, olayla ilgili kovuşturmaya başlandığını, yaralı gencin ise hastaneye kaldırılırken yolda öldüğünü belirttiler.

Yine Tarsus'ta Ahmet Kiper adlı bir bakkal henüz kimlikleri tespit edilemeyen silahlı iki kişi tarafından tabanca ile vurularak öldürüldü.

EYNESİL'DE ÖLÜ BULUNAN ÇOBAN

Giresun'un Eynesil ilçesinde bir çobanın tabanca ile öldürülmüş olarak bulunduğu bildirildi. Yetkililerden alınan bilgiye göre, ilçesinin Baytarla Yaylasında çobanlık yapan 28 yaşındaki Bayram Kırlak sağ koltuk altından tabanca ile vurularak öldürüldü.

Adalet...

(Baştarafı 1. sayfada)

"Bundan önce Adalet Bakanlığındaki temasları zannederim Erdem Şenocak kuruyordu. Burada birkaç tane tanıdığı vardı. Mesela bir müşavir vardı. MHP'liydi. Bu nakilleri genellikle o yapıyordu. Adını bilmiyorum. Cezaevi İnfaz İşleri Genel Müdürlüğünde çalışıyordu. Adalet Bakanlığının ikinci katındaydı. İkinci kata çıktıktan sonra sağa dönülüyor. Burada sol tarafa doğru bir koridor uzanıyor. Bu koridor üzerinde birinci veya ikinci kapıdaydı yeri. Bu şahsa bir kere Erdem'le beraber gittik. Kendisi 45-50 yaşlarındaydı."

Gazetemize...

(Baştarafı 1. sayfada)

ran arkadaşlarımız böyle isimli bir savcı yardımcısının bulunmadığını öğrendiler. Yalan söyledikleri anlaşılan şahısların üzerinden Hergün gazetesi ve İstanbul'daki MHP örgütü hakkında birçok belge çıktı.

Bunun üzerine yaptığımız başvuru sonucu emniyet ekipleri gelerek iki MHP'liyi teslim aldılar. Gazetemiz yöneticileri bu kişilerden binamıza karşı bir saldırı tertibi içinde bulunmaları dolayısıyla davacı oldular.

Demirel...

(Baştarafı 1. sayfada)

cakları ise açıklık kazanmadı.

Bu durumda CHP ve MSP fireler düştükten sonra 224 oyu sağlıyorlardı. Bu durumda iki bağımsızın muhalefetle birlikte oy kullanması Erkmen'in düşürülmesi için yeterli olacak.

AP'NİN ÜMİDİ

Bu arada AP'nin hakkında gensoru verilmiş bakanlar teker teker düşürülse bile görevden ayrılmama kararında olduğu kesinleşti. Bu AP'liler Erkmen hakkındaki gensorudan sonra CHP'nin gensorularına sıra geldiğinde MSP'nin yan çizeceğini söylüyorlar ve bu yolla hükümetin fazla yara almayacağından umut lular.

CHP'nin Maliye Bakanı İsmet Sezgin hakkındaki gensorunun gündeme alınıp alınmaması için yapılan toplantıdaki ilk yoklamada muhalefet oturumu açacak çoğunluğu sağlayamadı. Çoğunluk sağlanamayan TBMM toplantısından sonra açılan Millet Meclisinde yapılan yoklamaya 5 CHP'li, 6 MSP'li ve 6 Bağımsız üyenin katılmadıkları görüldü. Diğer partilerin temsilcileri de oylamanın yoklamada bulunmadıklarından salonda 223 üyenin bulunduğu belirlendi, bunun üzerine Millet Meclisine başkanlık yapan Memduh Ekşi yoklamanın saat 16.45'de tekrarlanacağını bildirdi.

16.45'de başlayan ikinci yoklamada ise 220 üyenin bulunduğu belirlendi. Yoklamaya bağımsızlardan sadece Orhan Alp katıldı. MSP'den Muhyettin Mutlu, Yaşar Göçmen, Salih Özcan, Emin Seydagil, Tahir Büyükkörükçü, CHP'den ise Muharrem Sökeli, Mevlut Önal, Haluk Ülman, Ahmet Türk ve Ali Kurt katılmadılar. Her zamanki gibi engelleme yapan MHP ve AP'den de milletvekilleri yoktu.

Bu durumda Sezgin hakkındaki gensorunun gündeme alınması görüşülememiş oldu. Bugün Millet Meclisinde Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen hakkında yapılacak güvenoylamasından sonra muhalefet bir kez daha gensorunun görüşülmesini sağlamaya çalışacak.

ANAYASA KOMİSYONU

Millet Meclisi Anayasa Komisyonu MSP'li Şener Battal'ın başkanlığında dün de çalışmalarını sürdürdü. Saat 11.00'de toplanan Komisyonda CHP Erzurum Milletvekili Çetin Bozkurt'un erken seçimin Senatoyu da ilgilendirmesi nedeniyle konunun bir de Senato Adalet ve Anayasa Komisyonunda incelenmesi şeklindeki önergesi tartışılıyor. Önerge üzerine görüşüne başvurulan Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş, bu konuda Senato Komisyonuna havale edilemeyeceğini bildirdi. Karakaş cevabında, konuyu sadece Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun tartışması gerektiğini belirtti. Bunun üzerine Bozkurt'un önergesi ile ilgili görüşmelere geçildi.

Erken seçim konusunun Senato Anayasa Komisyonuna gönderilemeyeceği şeklinde görüş açıklaması üzerine Anayasa Komisyonu Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş'ın yetkilerini tartışmaya başladı. Toplantı tartışmaya devam etmek üzere bugüne bırakıldı.

GENSORU NEDENİYLE CHP TRABZON MİTİNGİ ERTELENDİ

CHP Genel Sekreterliğinden bildirildiğine göre, 6 Eylülde yapılması planlanan Trabzon açık hava toplantısı ve Doğu Karadeniz bölge toplantısı 13 Eylüle ertelendi. Erteleme nedeni, İsmet Sezgin hakkında verilen gensoru için oylamanın aynı güne 6 Eylüle rastlaması ihtimali.

İlk Türk uçağı 1984'te uçacak

Genelkurmay Başkanlığı TUSAŞ'ın gerçekleştireceği ilk Türk uçağı için tercihini ay sonuna kadar bildirecek.

ANKARA (AA)

GENELKURMAY Başkanlığının TUSAŞ'ın gerçekleştireceği ilk Türk uçağı konusundaki tercihini eylül ayı sonuna kadar bildireceği öğrenildi.

TUSAŞ Genel Müdürü Saim Dilek, Genelkurmay'ın tercihi belirlendikten sonra talep sahibi firma ile görüşmelere başlanacağını söyledi.

TUSAŞ'ın Türk Uçak Sanayinin kurulmasına ilişkin faaliyetlerinin ilk etabı olan fabrika arazisinin istimlak çalışmaları tamamlandı. Ankara Mürted'de 5 bin dönümlük bir alanda kurulmakta olan fabrikanın alt yapı ve makine parkı çalışmalarının 1983 yılı sonuna kadar tamamlanmasının planlandığını belirten Saim Dilek 1984 yılı sonunda ilk Türk uçağının üretilmiş olacağını söyledi.

"TUSAŞ'ın öncelikle Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarına yönelik üretim yapması planlandığı için, lisans alınması konusundaki görüşmelerin hükümetler düzeyinde yürütüleceğini" de söyleyen Saim Dilek, "NATO üyesi bulunduğumuz için lisans görüşmeleri, büyük bir ihtimalle bir Batı ülkesi ile başlayacaktır" şeklinde konuştu.

Akademi...

(Baştarafı 3. sayfada)

AKADEMİLERARASI KURULUN AÇIKLAMASI

İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri başkanlarınca Ankara'da yayınlanan bildiride Üniversitelerarası Kurulun takındığı tavır ve yayınladığı bildiri karşısında akademi-üniversite uyuşmazlığına bir çözüm bulunamayacağının kesinlikle ortaya çıktığı belirtildi.

Üniversitelerarası Kurul önceki gün Ankara'da olağanüstü olarak toplanmış, akademilerle aralarında beliren uyaşmazlığı görüşerek bu konuda görüşlerini bir bildiriyle açıklamıştı. Akademi Başkanları önceki gün Milli Eğitim Bakanı Orhan Cemal Fersoy'la aynı konunun görüşüldüğü aynı konulu bir toplantı yapmışlardı.

Akademi başkanları dün düzenledikleri basın toplantısında Üniversitelerarası Kurulun bildirisine karşı hazırladıkları bir bildiriyi açıkladılar. Prof. Yılmaz Büyükerşen Üniversitelerarası Kurulun bildirisinde yer alan akademilerin yasa dışı fakülteler kurduklarına ilişkin iddiayı cevaplandırırken bunun gerçek olmadığını belirtti.

Bildirinin son bölümünde ise Üniversitelerarası Kurulun son yayınladığı bildiriyle akademilerin tek yanlı iyiniyetiyle sorunun kısa vadede çözülemeyeceği ve tek çözümün Türkiye Büyük Millet Meclisinin vereceği kararla olacağı belirtildi.

«Hafta Sonu» bir yetkilinin daha başını yedi

CHP Genel Sekreter Yardımcısı Elmas istifa etti

ANKARA (ÖZEL)

SKANDALLAR gazetesi olarak ün yapan ve yaptığı yayınla şimdiye kadar İçişleri bakanlarından Hasan Fehmi Güneş, Devlet Bakanı Muhammet Kelleci'nin istifalarına yolaçan Hafta Sonu gazetesi son sayısında çıkan resimler yüzünden CHP Genel Sekreter Yardımcısı İmadettin Elmas da görevinden ayrıldı. Hafta Sonu CHP'nin örgütlenme işleriyle görevli yetkilisi Elmas'ın Antalya'da bir bayanla resimlerini yayınlamıştı. CHP Genel Merkez yetkilileri resmi açıklamanın henüz yapılmadığını belirtirken Elmas'ın görevinden ayrıldığını doğruladılar.

Bu arada bir açıklama yapan İmadettin Elmas olayı doğruladı ve Antalya'da tatil yaptığını ancak masrafları kendisinin ödediğini söyledi.

Elmas, partisinin zarar görmemesi için CHP Genel Sekreter yardımcılığından ve genel yönetim kurulu üyeliğinden istifa ettiğini de açıkladı.

Mısır'la İsrail arasında görüşmeler yeniden başlıyor

KAHİRE

ABD'nin Ortadoğu'daki elçisi Sol Linowitz, geçen çarşamba günü Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'la Kahire'de yaptığı görüşmeden sonra, Mısır'la İsrail arasında kesilen görüşmelerin önümüzdeki haftalarda yeniden başlatılması için ön ilişkilerin başlayacağını söyledi. Linowitz, bu konuda Sedat'ın hiç bir ön şart koşmadığını, görüşmeler sonundaki gelişmelerden memnun kaldığını, çünkü umduğundan çok daha iyi sonuçlar elde ettiğini sözlerine ekledi.

Aynı konuda bir demeç veren Mısır'ın dışişleriyle görevli Devlet Bakanı Butros Gali "Görüşmeleri yeniden başlatmak için İsrail'le başlatılacak ilişkiler, barış görüşmelerinin kendisi değildir" dedi.

REAGAN, CARTER'IN ORTADOĞU SİYASETİNİ ELEŞTİRDİ

Geçen çarşamba günü Amerikalı Musevi toplulukları önünde bir konuşma yapan Cumhuriyetçi Parti Başkan adayı Ronald Reagan, Başkan Carter'ın Ortadoğu siyasetini sert bir dille eleştirdi.

Başkan Carter'ın Ortadoğu'daki siyasetinin "zaaflar" gösterdiğini söyleyen Reagan, bu siyasetin Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu'daki etkisini genişlettiğini" belirtti.

Kudüs ve FKÖ ile ilgili görüşlerini belirten Reagan Carter'ın "Kudüs'ün şimdiki durumunu koruması gerektiği" görüşünü eleştirdi ve Kudüs'ün "bölünemeyeceğini" söyledi. Carter'ın "FKÖ'yü terörist bir örgüt olarak nitelememesini" eleştiren Reagan FKÖ'nün "terörist bir örgüt" olduğunu ileri sürdü.

Genç'teki Mem-Der üyeleri de yan ödemelerini Maliye Bakanına postaladılar

BİNGÖL(ÖZEL)

MEMURLAR Derneği Yönetim Kurulunun Ankara'da başlattığı yan ödemeleri protesto kampanyasına Genç ilçesindeki MEM—DER üyeleri de katıldı.

Yan ödemelerini Maliye Bakanı İsmet Sezgin'e gönderen memurlar, "Yan ödemeleri protesto ediyoruz ve bir kısmını bayram harçlığı olarak Maliye Bakanı İsmet Sezgin'e geri gönderiyoruz" dediler. Genç postanesinde toplanan memurlar, "Bu hayat pahalılığında biz memurların hayatı çekilmez oldu" dediler ve posta havale makbuzlarını da gazetemize gönderdiler.

İtiraf...

(Baştarafı 1. sayfada)

vekilleri gazetemizde Bahçelievler katliamı olayıyla ilgili olarak yayınlanan Ali Yurtaslan'ın açıklamalarını mahkemeye belge olarak sundular.

Müdahil vekilleri Ali Yurtaslan'ın Bahçelievler katliamından önce "Türkeş'in Bahçelievler bizim için güvenli bir yer olmalıdır" sözleri ile katliamda Türkeş'e hediye edilen arabanın kullanılmasından dolayı tanık olarak dinlenmesini, MHP Gençlik Kolları Genel Başkanı Mustafa Mit hakkında suç duyurusunda bulunulmasını, 06 PT 137 plakalı arabanın kime ait olduğunun araştırılmasını ve tutuksuz sanıkların tutuklanması isteminde bulundular.

Mahkeme heyeti müdahil avukatların tutuksuz sanıkların tutuklanması istemini red ederek Türkeş'in tanık olarak dinlenmesinin gelecek duruşmada, Mustafa Mit hakkında suç duyurusunda bulunmasına sonuç kararına bırakılmasına karar verdi.

Mahkeme heyeti davanın genişletilmesi için dosyanın tetkike alınmasına karar verirken sanık vekillerinin gazetemizin gerçek dışı yayın yaptığı yolundaki istemini de red etti.

Üniversite ve yüksek okullarda kayıt işlemleri sürüyor

ANKARA (AA)

ÜNİVERSİTELERARASI Seçme Sınavı sonuçlarına göre, bazı üniversite ve yüksek okullarda kesin ve ön kayıt işlemleri sürdürülüyor.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesinin Alman, İngiliz, Fransız dili ve Edebiyatı, İngiliz Dili Bilimi, Psikoloji, Sosyoloji, Sosyal Çalışma, Sosyal Hizmetler, Ekonomi, Sanat Tarihi, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih ve Felsefe İşletme Yönetimi ve Kütüphanecilik. Hacettepe Üniversitesinin bu bölümlerinde dün başlayan kayıtlar bugün ve yarın da sürecek.

EGE ÜNİVERSİTESİ:

Ege Üniversitesinin çeşitli bölümlerine girmeye hak kazanmış öğrencilerin kesin kayıtları 8-26 Eylül tarihleri arasında yapılacak

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

Kayıtlar 8-19 Eylül tarihleri arasında yapılacak.

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

Elazığ Fırat Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde alınacak öğrencilerin ön kayıt işlemleri devam ediyor. Elazığ Fırat Üniversitesine bağlı Veteriner, Fen ve Edebiyat fakültelerine alınacak öğrencilerin kesin kayıtları da 8 Eylülde başlayacak.

ANADOLU VE KAYSERİ TIP FAKÜLTELERİ

Anadolu Üniversitesine bağlı Tıp Fakültesine girmeye hak kazanan adayların kesin kayıtları ise 8-12 Eylül tarihleri arasında yapılacak. Kayseri Üniversitesine bağlı Cevher Nesibe Tıp Fakültesi ile İşletme Fakültesine alınacak öğrencilerin kesin kayıtları 8-12 Eylül günleri arasında yapılacak.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

Öğrenci kayıtları 8 Eylülde başlayacak. Fen Fakültesi dışındaki kayıtlar 26 Eylül Cuma günü sona erecek. Fen Fakültesinde ise kayıtlar 19 Eylül Cuma gününe kadar yapılacak.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI OKULLAR

Üniversitelerarası Seçme Sınavına katılarak herhangi bir yüksek öğrenim kurumuna kayıt hakkı kazanamayan öğrencilerden Konya Kız Sanat Yüksek Öğretmen Okuluna 40 öğrenci alınacak. Kız Meslek ve Kız Teknik Lisesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümü mezunlarından en az 350 toplam puan almış öğrenciler ön kayıt yaptırabilecekler. Önceki gün başlayan ön kayıtlar 15 Eylüle kadar devam edecek. Posta ile yapılacak başvurular da kabul edilecek.

Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulunda da kayıtlar 8-26 Eylül tarihleri arasında yapılacak.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı Ankara'daki Sağlık İdaresi Yüksek Okulunda kesin kayıtlar 8-19 Eylül tarihleri arasında yapılacak.

Arkadaşlarımız
Zeynep Sirer
(Gülertan)
ve
Muhittin Sirer
evlendiler.
Mutluluklar dileriz

Aydınlık çalışanları

MHP gazetemiz hakkında tazminat davası açıyor

ANKARA(UBA)

MHP'nin gazetemizde çıkan Ali Yurtaslan'ın "İtiraf"ları ile ilgili olarak 12 milyon liralık tazminat davası açtığı bildirildi. Ulusal Basın Ajansının haberine göre Yaşar Okuyan yayınımız hakkında 58 ayrı tekzip için de mahkemeye başvurduklarını söyledi. Okuyan, ayrıca Milliyet ve Cumhuriyet'te çıkan yazıların da "MHP Hukuk Bürosu"nca incelendiğini sözlerine ekledi.

UBA, 10 milyonluk tazminatın Ali Yurtaslan'ın açıklamaları, 2 milyonun da gazetemizde Maraş konusunda yayınlanan dizi hakkında olduğunu bildirdi.

Fener Halk Ekmek...

(Baştarafı 3. sayfada)

doğan zararları ödemesi için noterden ihtar çekildiğini, ancak işverenin buna cevap vermediğini söyledi. İşvereni toplusözleşme görüşmelerine davet ettiklerini ancak işverenin iki keresinde de buna yanaşmadığını belirten Yanıkoğlu, bunun üzerine grev kararı aldıklarını kaydetti. İşverenin kendilerine "Sizinle sözleşme yapamam, çünkü Tek—Gıda İş ile sözleşmemiz var" dediğini söyleyen Yanıkoğlu, bu sendikanın işyerinde hiçbir üyesi bulunmadığını ifade etti.

TİKP'NİN AÇIKLAMASI

Bu arada basına bir açıklama yapan TİKP Fatih İlçe Başkanı Erdoğan Kahyaoğlu fırın işçilerinin mücadelesini desteklediklerini belirtti.

Açıklamasında, "Fener Halk Ekmek Fabrikası işçilerinin başarılı bir mücadele ile sendika haklarını elde ettiğini" söyleyen Kahyaoğlu, açıklamaya devamla "Bugün toplusözleşme görüşmesinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine Fener Halk Ekmek Fabrikası işçileri aynı kararlılıkla haklarını savunmak üzere greve başvurmak zorunda kalmışlardır. Fırın işçileri haklıdır ve birlikleri başarılarının en büyük garantisidir. Türkiye İşçi Köylü Partisi olarak daha önceden de olduğu gibi fırın işçilerini bu haklı mücadelelerinde destekliyor ve başarılar diliyoruz" dedi.

İTİRAF için ne diyorlar?

İTİRAF'A OSMANİYE'DEN TEPKİLER

CHP ESKİ İLÇE BAŞKANI VE MİLLETVEKİLİ ADAYI OSMAN DOĞAN

"Ülkenin yok olmasına yönelen bir faşizmin Türkiye'de uygulaması için bizce işin bugünden kardeş kavgasına dönüştürüldüğü açık. Ancak Aydınlık gazetesinin faşizmin uygulamacılığı içinde olan, geç de olsa uyanmış memleket seven kişileri faşizm belasından kurtarabilmek için, gazetenin bunlara sayfalarını açıp aracı olması, kurtarmada, ihanet çetelerinin yuvasını kurutmada büyük bir adımdır. Sizi candan kutlarım. Yürekten sevgiler."

MUĞLA MİLAS'TAN CHP DELEGESİ HACI ŞAHİNDAL

"Aydınlık gazetesinin bu açıklamalarını çok değerli görüyorum. Fakat hükümetin bu kadar açık belgeler karşısında susmasına aklım ermiyor".

ANKARA EGO'DAN İŞÇİ ŞEMSETTİN ADIGÜZEL

Aydınlık'ın yalnız bu hizmeti bile Türkiye'de sol grupların şimdiye kadar MHP'ye karşı mücadelesinin hepsine bedel. Gazetenin bu akıllı ve cesur tavrı sol kesimde doğruyu arayan birçok insanın gözünü açtığı gibi sağ kesimde MHP'nin içyüzünü bilmeyen birçok vatandaşın da sanırım aklını başına getirmiştir.

Gönül ister ki ülkemizdeki tüm sol gruplar aynı yöntemle mücadele etsin. Halkı ezmeden MHP'yi teşhir etsin, vatandaşı aydınlatsın. Adam öldürerek, bomba atarak, sağa sola kurşun sıkarak hiç bir zorbalık önlenemez. Üstelik halk da kimin haklı kimin haksız olduğunu ayırdedemez. Görüldüğü gibi demokratik yollarla yasal sınırlar içinde her türlü kötülüğü ortaya çıkarmak, zorbalığı teşhir etmek pekala mümkün. Durum bu iken ne yazık ki bugün ülkemizde aşırı sağ gibi aşırı solun bir kısmı da anarşi yaratmakta, halkı tedirgin etmektedir. Halktan para toplamak, vermeyeni faşist ilan etmek, sokak lambalarını kırıp karanlıktan medet ummak, dükkan yakmak, ev basmak, halkla güvenlik görevlilerini yüzyüze getirmek ister devrimcilik adına yapılsın, isterse milliyetçilik adına, bu faşistliktir.

Aydınlık bunun üzerine korkusuzca yürüdü, bundan sonra da yürüyeceğine inanıyorum. Bu hizmetiniz er geç meyvesini verecektir. Hiç bir yolsuzluğun uzun süre gizli kalamayacağı gibi, hiç bir suç da cezasız kalamaz.

EMİRDAĞ GENÇLİK SPOR KULÜBÜ YÖNETİM KURULU ÜYESİ: EYÜP GÜZLE

Aydınlık gazetesinde çıkan itiraflar çok yararlı. Bir sürü karanlık olay günışığına çıktı. Hükümet daha ne bekliyor? MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılmasını istiyorum.

EMİRDAĞ'DAN ÖĞRENCİ MEHMET CAN

Aydınlık gazetesinde yayınlanan bu itiraflar Türkiyemizde oynanan birçok karanlık olayı su yüzüne çıkarmıştır. Artık anlaşılmıştır ki faşist caniler, katiller yurdumuzu bir faşist diktaya sürüklemekte. Başta Demirel olmakla birlikte bu duruma göz yumanlar var. Hiç vakit kaybetmeden MHP'nin ve onun yan kuruluşları olan katil çetelerinin (ÜGD, ÜYD vs.) üstüne gidilmelidir. Tüm yasal organlar harekete geçmelidir. Aydınlık gazetesini candan kutlarım.

ECZACI KALFASI GÜLSEREN DEMİR

Aydınlık gazetesinin itiraf adı altında faşizmin gerçek yüzünü ortaya çıkarma girişimini çok olumlu ve yerinde buldum. Bundan sonra MHP ve onun yan kuruluşlarından ÜYD ve MİSK hakkında soruşturma açılmasını ve kapatılmasını istiyorum. Acaba daha nasıl açıklamalar bekliyorlar?

TİYATRO
Tahir Özçelik

Tiyatro Kitapları üzerine (6)

«O Günden Bu Güne»

Kitaplığımızın en cılız bölümünün tiyatro anıları olduğuna daha önce de birkaç kez değindik. Yıllar yılı tiyatro dünyasının içinde yaşamış olanların basılmış anıları, iki elin parmakları kadardır. Hadi, bir o kadar da el yazması halinde bulunanları katalım. Buna karşın, Türk tiyatrosunun geçmişine ilişkin bilgilerin, belgelerin daha iyi anlaşılıp değerlendirilmesini sağlayacak yardımcı ve tamamlayıcı malzemenin azlığı dikkati çeker.

Oysa, anı türü, genellikle kişinin doğrudan tanık olduğu olayları yansıtması bakımından, ama daha önemlisi, bu olaylara kendi doğal akışı içinde doğru bir yorum getirmemize olanak vermesi bakımından ilginç ve değerli malzeme içerir.

Çünkü anılarda yalnız sahne, kulis, sanatçılar, ıslıklanan ya da alkışlanan oyunlar değil, bir toplumun, bir çağın, bir düzenin de izdüşümü belgelenip fotoğraflanır.

Bu nedenle, araştırmacılar için anı-günlük türünden yazılar başlı başına birer kaynak niteliğindedir.

Ahmet Fehim'in anıları, İstibdat ve Meşrutiyet dönemine ışık tutar: Burhan Arpad da Cumhuriyete doğru uzanan geniş bir zaman parçasından çok ilginç kesitler verir; Avni Dilligil'in henüz yayınlanma olanağını bulmamış notları, Türk sahne yaşamının gizli kalmış yönlerine kapı açar. Bir büyük anı deposu da, şimdilerde Balıkesir'de serbest gazetecilik yapmakta olan Cahit Albayrak'ın belleğidir ve İkinci Dünya Savaşının başlarından bugünlere, sahne dünyasında yaşamış olanlara ilişkin binbir anıyla doludur. Ne yazık ki Albayrak bunları daha kağıda bile geçirmemiştir.

Son derece ilginç anılar içeren bir yapıt da Darulbedayi-i Osmani'nin ilk öğrencilerinden, 57 yıllık tiyatro emekçisi Vasfi Rıza Zobu'nun "O Günden Bu Güne" adıyla yazıp yayınladığı kitaptır, kuşkusuz. (!) Resimli bölümüyle birlik-

VASFİ RIZA ZOBU

te 712 sayfa tutan bu kitap, yukarıda da değindiğimiz gibi, tiyatrodaki yaşamının yanı sıra yeni bir devletin kuruluşunu, yeni bir toplumun ortaya çıkışını da açıklayan çok değerli bilgiler ve belgeler demetidir. Vasfi Rıza Zobu'nun kaleme aldığı, yansıttığı pekçok olaysa, adeta birer roman özeti gibidir. Sanatçının emekliye ayrılmadan (1975) önceki yoğun çalışma döneminin ürünü olan "O Günden Bu Güne", 26 Nisan 1950'ye kadar gelip orada kalmıştır. Demek ki, sonraki 25 yılın da bilançosunu en kısa zamanda derleyip toparlayarak yayına hazırlaması, oyuncu ve sahneye koyucu olarak yurduna yaptığı hizmetleri, yazar olarak da tamamlaması gerekiyor.

Zamanı, Vasfi Rıza Zobu'nun kaleminden izleyelim.

"Asırlardan beri, toprakları düşman istilasına uğrayan bir memleketin evlatları idik... Yakın tarih olan Balkan Harbi ve şimdi içinde bulunduğumuz İstiklal Harbi, gözümüz önünde misaller bırakmıştı. Onlar, girdikleri şehirlerimizin içinde buldukları camileri ya insan salhanesi, yahut hayvan ahırına tahvil etmişlerdi. Bugün de biz galiptik. İstirdat ettiğimiz (kurtardığımız) kasabalarda, bırakıp kaçtıkları metruk kiliseler vardı. Onların barbar dedikleri bizlerin kumandanı Fahrettin Paşa, bu kiliseleri mezbaha, ahır değil, bir kültür merkezi yapmayı şanına daha layık buldu. Ve alelacele, Akhisar'daki cemaatsız bir din mabedini, sanat mabedi haline o koydurdu, bize de "buyrun" dedi. 1339 (1923) Ağustosunun 6. Çarşamba günü trenle Akhisar'a hareket ettik... Şehirde otel yoktu. Paşa, evini bize tahsis etti... Lokanta yoktu, Yunanlı esir bir asker olan aşçının, evin mutfağında pişirdiği yemekleri yedik" (s.86).

"Hiç unutmam. 1930'da büyük tiyatrocu Emile Fabre turist olarak İstanbul'a geldiği zaman (ki, o vakit Comedie Francaise'in 15 senelik umum müdürüydü) bizim, bezden değil de kontraplaktan yapılan dekorları görünce şaşmış kalmıştı. O tarihten beş sene sonra tekrar Paris'e gidişimde hâlâ lapa gibi titreyen bez kaplı dekor kullandıklarını görünce, ben de onlara şaşmış kalmıştım... Kaldı ki, biz kullanmaya başladığımız yıllarda kontraplağın memleketimizde yapılması şöyle dursun ne çeşit şey olduğunu bilenimiz bile yok gibiydi..." (s.239).

"Dramaturg tabiri Türkiye tiyatroları için yeni bir deyim. Yıllar boyu söyleye söyleye nihayet kaldırılmasına muvaffak olunan Ebedi Heyet'in vazifesini görecek bir memuriyet... Ne yapardı Ebedi Heyet? Tiyatro dışından tanınmış veya hiç duyulmamış bir imza altında, tiyatromuz idaresine gönderilen telif, tercüme veya adapte eserlerin okunmasını hep beraber oturur dinlerlerdi. Çay, kahve, sigara ve bunların ikramı esnasında kısa sohbetler, espriler ve hatta fıkralar nakli eksik olmaz. Okunan nedir? Okunandan ne anlaşılır? Haftada bir toplantı ile üç haftada okuma sona ererse... Neye dayanılarak, nesini tahlil ve tenkit ederek karara varılır? Siz kabul edin artık piyes kabulünün tuhaflığını..." (s.514)

(1) Milliyet Yayınları, İstanbul 1977

Beijing Review dergisi, 14 Temmuz 1980 tarihli sayısında, son zamanlarda Çin Halk Cumhuriyetinde yazar ve sanatçılar arasında sürmekte olan "Edebiyat ve sanatın toplumsal etkileri" konusundaki tartışmaları yansıtan bir yazı yayımlandı. Bu yazıyı derginin açıklamasıyla birlikte sunuyoruz.

Ciang Zilong, Tiancinger fabrikasında bölüm yardımcısı. Boş zamanlarında edebiyatla uğraşıyor. "Fabrika Müdürü Kiao İşe Gidiyor" adlı kısa öyküsü, bir ulusal kısa öykü yarışmasında birincilik ödülü aldı.

ÇİN'DE «EDEBİYAT VE SANATIN TOPLUMSAL ETKİLERİ» TARTIŞMALARI(1)

(Edebiyat ve sanat yapıtlarının toplumsal etkileri ülkemizde sürekli tartışılan bir konu oldu ve Kültür Devriminin on yılı boyunca bu konudaki kargaşa son noktasına vardı. Geçen yılın ekim ayında Dördüncü Ulusal Yazarlar ve Sanatçılar Kongresinde bu sorunun yeniden gündeme getirilmesinden bu yana, basın, edebiyat ve sanat dünyasının bugün karşı karşıya olduğu sorunlarla ilgili canlı tartışmalar açtı. Aşağıda çeşitli görüşlerin bir özetini sunuyoruz-Beijing Review)

TOPLUMSAL ETKİLERİ GÖZÖNÜNDE BULUNDURMAK GEREKİR Mİ?

Bu konuda ileri sürülen görüşlerden biri şöyledir: Bir yazar, eserini halkın okuması için yaratır ve eseriyle onu etkilemek ve yönlendirmek ister. Bu görüş, yazdıklarının toplumsal etkisini gözönünde tutmasının, yazarın vazgeçilmez görevi olduğunu vurguluyor. Çünkü eser yayınlandıktan sonra onun özel mülkü olmaktan çıkmış, toplumun malı olmuştur. Sosyalizme hizmet eden bir yazar, bir şey yazmayı üstlendiğinde önce kendisine bazı sorular sormalıdır: Bir toplumsal olayı gözlerken tutumu ne olmalıdır? Proleter toplumun yanlı sanatçısının tutumu mu, yoksa soğuk bir gözlemcinin hata arayan ve yakınmalarla dolu tutumu mu? Toplumsal sorunlara hangi bakış açısından yanıt aramalıdır? Proletaryanın dünyaya başı açısından mı, yoksa proleter olmayan bir bakış açısından mı? Okuyucusuna ne sunmalıdır? Kitlelerin ruh dünyasını yükseltecek güzel ve sağlıklı ruhsal gıda mı, yoksa küçük burjuvazinin sığ zevklerine uygun düşen kaba ve bayağı şeyler mi? Gözüpek cesareti mi yüceltecektir, yoksa halkın moralini bozan düşkırıklığı ve karamsarlık tohumları mı serpecektir?

Bir başka görüş soruna değişik bakıyor. Yazarın, yapıtlarının toplumsal etkisinden sorumlu tutulamayacağını, yazmaya başlamadan önce yapıtının toplumsal etkilerini gözönünde bulundurmasının hemen hemen olanaksız olduğunu savunuyor.

Bir üçüncügörüş, sanat ve edebiyatın toplumsal etkilerinin çeşitli etkenler sonucu doğduğunu söylüyor. Bir yandan yazarın ürettiği şeylerden ötürü topluma karşı olan sorumluluğundan kaçmaması gerektiğini belirtiyor. Öte yandan okuyucularının da iç etkenleri ve çeşitli toplumsal nedenleri bir yana atıp, yapıtın doğurduğu etkileri yazarın başına yıkmaya çalışmamaları gerektiğini savunuyor. Bir kitap yayınlandığında ya da bir tiyatro eseri sahneye konulduğunda, zaman ve mekanı aşarak farklı çağların insanlarını, farklı sınıflara, farklı yerlere ve farklı tecrübelere ulaşacaktır. Belli bir kitabın ya da belli bir oyunun binlerce ve binlerce okuyucusu, izleyicisi olacaktır. Okuyucu ya da izleyicilerinin tutumundan bir yazarı, bir kitabı ya da bir tiyatro eserini sorumlu tutmak mümkün müdür?

TOPLUMSAL ETKİLERİ DEĞERLENDİRME KISTASI

Birçok yoldaş belli bir edebiyat yapıtının toplumsal etkilerinin, yapıta gösterilen ilk tepkiyle ya da gişe geliriyle ölçülemeyeceğini, oldukça uzun bir zaman kesitinde incelenmesi gerektiğini düşünüyorlar. En önemlisi kıstas, modernleşme itilimini, siyasal istikrar ve birliği, iyi bir toplumsal ortam doğmasını ve halkın, özellikle gençlerin sosyalist bilincinin gelişmesini teşvik edip etmediğidir. Edebiyat ve sanat siyasetten koparılamaz. Edebiyat ve sanat, halkın, özellikle gençlerin düşünce yönelimini, toplumsal düzen ve istikrarı büyük ölçüde etkiler.

Buna karşın, bazı yoldaşlar bir edebiyat ya da sanat yapıtının toplumsal etkilerinin yalnızca halkın toplumsal pratiğine bakarak değerlendirilebileceğini savunuvorlar. Yapıt toplumsal pratikte olumlu bir rol oynadıysa etkileri iyidir. Kitlelerin doğru bir dünya görüşü edinmelerine ve yaşamı geliştirmelerine yardım eden, tarihin ileriye akışına hizmet eden ve sanatsal açıdan sağlıklı bir estetik standarda ulaşan her şey iyidir. Tersi şeyler ise kötüdür. Bir edebiyat ya da sanat yapıtının toplumsal etkilerini değerlendirirken, yapıtın genel eğilimine bakmalıyız. Yapıtlar kitleler için iyiyse onaylanmalıdır. Lin Biao ve Dörtlü Çete de edebiyat ve sanatın toplumsal etkilerinden sözediyorlardı ama onların düşündüğü etkiler kendi özel çıkarlarından başka hiç bir şeyi teşvik etmiyordu. Bir avuç çılgınca, hırslı kariyerist olan bu kişiler, etkileri kendi subjektif duygularıyla değerlendiriyorlardı.

1966'da başlayan Kültür Devriminden önceki 17 yıl boyunca da edebiyat ve sanatın toplumsal etkilerine yaklaşıma eksiklik ve hatalar vardı. İstisnasız bütün sanat ve edebiyatın siyasete bağlı olması gerektiği görüşü egemendi. Bu görüşün etkisi altındaki bazı yoldaşlar, üretecekleri yapıtın kitlelerin yaşamında oynayacağı gerçek rolü düşünmek yerine, önce onun belli bir siyasal sloğana ya da belli bir siyasal açıklamaya uygun olup olmadığına bakma eğilimindeydiler. Sonuç, kitlelerden vahim bir biçimde kopuk bazı edebiyat ve sanat yapıtlarının doğması oluyordu. Bazı yoldaşlar, bir edebiyat ya da sanat yapıtının toplumsal etkilerini belli bir bireyin değerlendirmesiyle ölçmenin doğru olmadığını savunuyorlar. Kültür tarihindeki bazı örnekler, olgunlaştırmadan, üzerinde düşünüp tartışmadan yapılan değerlendirmelerin uzun yaşamayacağını gösteriyor. Bu değerlendirme bir kişinin beğenilerine ya da belli bir kaynaktan gelen bir rapora dayanıyorsa ömrü daha da kısa olacaktır. En güvenilir yol sözkonusu yapıtı toplumun ve kamuoyunun değerlendirmesine bırakmak, zaman akışı içinde ve pratikte sınamaktır.

Başka bazı yoldaşlar edebiyat ve sanat yapıtlarının toplumsal etkilerini incelemenin oldukça karmaşık bir sorun olduğunu savunuyorlar. Bir edebiyat ya da sanat yapıtı değişik etkiler yaratabilir. Ama bundan, edebiyat ve sanat yapıtlarının toplumsal etkilerinin ölçülemeyeceği, bu nedenle yazar ya da sanatçının yapıtının doğuracağı toplumsal etkileri düşünmek zorunda olmadığı sonucu çıkarılmamalıdır. Bir kitabın toplumsal etkilerinin iyi mi, kötü mü olduğu toplumsal pratikte sınanabilir, kamuoyunun tartışma ve değerlendirmesine sunulabilir. Elbette bazı yapıtlar değişik siyasal ve ideolojik eğilimleri olan değişik toplum kesimlerince çeşitli nedenlerle ayrı değerlendirilebilir ve belli bir süre bu yapıtlar konusunda görüş birliği sağlanamaz. Ama bunda bir gariplik yoktur. Bu sorun, toplumsal pratik sürecinde, edebiyat ve sanatın normal kanallarında yürütülen eleştiri ve tartışmalarla zamanla çözülebilir.

(SONU YARIN)

Ressam Huang Zhon, sık sık yolculuk yaparak Şinciang ve başka bölgelerdeki yaşamı daha yakından tanımaya çalışır. Resimlerini kendine özgü geleneksel bir Çin stilinde çizer. Yukarda, Zhon bir tarım işçisinin resmini yaparken görülüyor.

İbni Haldun, Arapların Darwin'i sayılır

EVREN ve YARADILIŞ 9
ABDULLAH RIZA ERGÜVEN
Stockolm Üniversitesi Öğretim Görevlisi

Arap'ların Darwin'i sayılan İbni Haldun (1332-1406) varlıkları birbirine bağlı olarak görür ve onların birinden öbürüne geçişini yetkin bir düzen içinde inceler. Özdeklerden her biri, aşağıdan yukarıya doğru yükseldiği ya da yukarıdan aşağıya doğru alçaldığı zaman, kendisine yakın olan özdeğin biçim ve kalıbına girer. Yukarıya doğru yükselen özdek, kendisinden aşağıda olan özdekten daha yeğnidir. Yıldızlar evrenine çıkıncaya değin sürer bu durum. Tarihsel olayların yerine de İbni Haldun 'tarihsel; nedenleri koyarak tarih düşünüsünün temelini atar. Nedense, Batı İbni Haldun'u görmemezlikten gelir ve susar. Oysa bu önemli düşünür, Rousseau, Malthus ve Darwin gibi birçok Batılı düşünürlerin öncülüğünü yapmıştır.

Gelişim, en aşağıdan başlar, maymun ve şebek gibi hayvanlardan insana değin yükselir. Toplumsallık insanlar için zorunludur. Yaşamak için, yaşam gereçlerini sağlamak zorunda insan. Ekonomi konusunda çağımız bilimcileriyie eş düşüncede: Her kazanç ve mal emekle sağlanır. İnsanların çalışarak sağladığı para ve mal bg. verdikleri emeğin değerinden oluşur. Devlet konusunda da şöyle der: Devlet yıkılmaya yaklaştığında vergiler artar. Vergilerin artması devletin yoksulluğunu gidermez.

Düşünür Simavnalı Şeyh Bedreddin (1359-1420), çağına aykırı düşünceleri nedeniyle baştakilerin kızgınlığını çekerek Serez'de asılarak öldürülür. Değerli araştırıcı İsmet Zeki Eyüboğlu (1927-), "....bu kişinin (Şeyh Bedreddin) Osmanlılara başkaldırdığını, devleti yıkmak istediğini, birçok kimseyi çevresinde toplayıp ayaklandığını; din, Müslümanlık, inanç nedir tanımadığını, kötünün kötüsü, kaçınılası bir yaratık olduğunu okumuştum" diyor. (1) Bu da gösteriyor ki, Şeyh Bedreddin üzerine - Abdülbaki Gölpınarlı bir yana - elle tutulur bir inceleme yapılmamıştır daha önce.

Tanrıtanımazlıkla hiç ilgisi olmayan bu büyük düşünürün Evren, Tanrı, insan bg. üzerine düşünceleri şöyle özetlenebilir: Tanrı dünyayı yaratmış, insanlara vermiştir. Dünyanın toprağı, toprağın bütün ürünleri insanların ortak malıdır. İnsanlar eşit olarak yaratılmıştır. Birinin mal toplayıp öbürünün aç kalması Tanrının amacına aykırıdır. Tinler, özdeklerde bulunan güçlerdir. "Kıyamet" belirtileri boşuna beklenmektedir. Kıyametin kopacağı yoktur. Bedenin parçaları bir kez dağıldıktan sonra biraraya gelebilmeleri ve ölü bedenlerin dirilmesi olanaksızdır. Dünyada olup bitenlerden başka ne cennet, ne de cehennem vardır. Ayrılıklar din adamlarının işleri karıştırmasından doğmuştur.

Soyu, türü, özü bakımından kesin olarak evrenin başlangıcı yoktur. Özü gereğidir sonradan ortaya çıkışı, zaman yönünden değil! Gerçekten, her nesne tanrıdır. Onlardan biri "ben tanrıyım" derse doğrudur. Her varlık tanrıdan gelmekte ve gerçekte her şey birdir. Önsüz sonsuz olarak, varoluşun özünde tanrı vardır. Evreni oluşturan, dolduran bütün nesnelerde de tanrıyı buluruz. Tanrının görünüş alanı evrendir. Tek başına bir varlık değil evren; tanrı var olduğu için, evren vardır. Türlülük, ayrılık bir görünüş olmaktan öteye geçmez. Evren, tanrıdan gelir ve ondan-kaynaklanır.

Tanrıdan başka varlık yoktur evrende. Bütün işlerin kendi özünden doğması, olgunluk nitelikleriyle nitelenmiş olması yüzünden salt varlık tanrıdır. Nesnelerde kendi özünü yansıtan niteliklerle tanrı görünüş alanına çıkar. Her varlık tanrıdan gelmektedir.

İnsan tanrının benzeridir. Onun özelliklerini taşır. İnsan tanrının görünüşüdür. İnsandaki anlayış ve eylemler başka varlıklarda bulunmaz. Öz nevse, hayvanda hayvan olan; insanda insan olan öz de odur. Ayrılık, yalnız yetenek bakımındandır.

Us, tanrısal nitelikleri kavrayamaz. Usun sınırlarını aşar tanrısal nitelikler, gücünün dışına çıkar. Us, görünüş olduğuna; görünüş de tanrıdan geldiğine göre, us tanrısaldır.

İslam gizemcisi, büyük düşünür Şeyh Bedreddin, "Varidat" adlı yapıtında Hallacı Mansur'un sözünü şöyle yorumlar: "Değil mi ki bütün evren tanrının görünüşüdür, öyleyse her kim, ben O'yum dese, yalan söylemiş olmaz".

Biçimsel İslam gizemciliğinin karmaşık serüvenini de şöyle açıklar: "Gerçek, halka daha işin başında ve apaçık söylenirse ya yollarını saptırırlar ya da söyleyeni suçlarlar. Halk ve gerçek, ortalama bir yol gözetilerek birbirlerine alıştırılabilirler. Ama sanırım halk, gerçeğe alıştırılmalıdır".

Çelebi Sultan Mehmet, gelip teslim olan Bedreddin'i karşısında görünce:

— Yüzünüz neden böyle sarardı? demiş. O da:

— Güneş batarken sararır! karşılığını vermiş ve Serez Pazarında boynuna ip geçirilerek öldürülmüştür.

Doğrudur, Güneş batarken sararır! Ama yeniden doğar... Bedreddin'ler gelecek elbet; açın, yoksulun, ezilenin hakkını arayan!

Biz de O'nu şöyle anmıştık birkaç yıl önce:

Daha ne(2)
bu yana Hallacı Mansur'dan
Güneş alı Sivas halısından
konuşur Bedreddin'im

Ne ilki ne de sonu
belli Evrenin
Her şey uzak ve yakın
her şey içinde birbirinin

Tam tata ra tam — Big bang
ko gitsin
Susuzluğumuz büyüyen şimdi
kuşkumuz değil
ardında Güneşlerin

1- İsmet Zeki Eyüboğlu, Şeyh Bedreddin ve Varidat, Der Y. İst. 1980
2- Abdullah Rıza Ergüven, Burdan Öte, s. 20, Yeditepe Yayınları (çıkacak).

(DEVAMI YARIN)

ANKARA HALK TİYATROSU REPERTUARINI AÇIKLADI

«Müfettişler Müfettişi» bugünden itibaren Bursa'da sergileniyor

ANKARA (ÖZEL)

Ankara Halk Tiyatrosu yeni mevsimde oynayacağı oyunları açıkladı. Açıklamaya göre Orhan Kemal'in "Müfettişler Müfettişi" adlı güldürüsü gördüğü büyük ilgiden dolayı önümüzdeki mevsimde devam edecek. Orhan Kemal'in ünlü romanından uyarlanan oyun bugünden itibaren 14 Eylül'e dek Bursa Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu'nda oynanacak.

Yeni mevsimi ekim başında Kızılay Menekşe Sinemasında açacak olan Halk Tiyatrosu'nun ilk oyunu şu sıralarda Avrupa'nın birçok tiyatrosunda oynanan bir çeviri. 1969 yılında, İtalya'daki devlet terörünü anlatan oyunun yazarı Dario Fo, orijinal adı ise "Bir Anarşistin Rastlantı Sonucu Ölümü".

Yeni mevsimin oyunlarından biri de Turgut Özakman'ın "Fehim Paşa Konağı" adlı güldürüsü. İş Bankasının oyun yarışmasında birincilik alan eser, Abdülhamit döneminde İstibdatçılarla, Hürriyetçilerin mücadelesini ve halkı anlatıyor.

Emile Zola'nın ünlü eseri "Germinal" den Yaak Kartsunker tarafından oyunlaştırılan yapıt ise, topluluğun önümüzdeki mevsim sergileyeceği üçüncü oyun.

Ankara Halk Tiyatrosu yöneticileri bu oyunlardan başka Maksim Gorki'nin "Düşmanlar" adlı oyununu repertuarına aldıklarını, ortaoyunu tarzında bir oyunun yazımına başladıklarını ve Reşat Nuri Güntekin'in "Yeşil Gece" adlı romanını oyunlaştırma çabasında olduklarını açıkladılar.

Topluluk ayrıca İkinci Dünya Savaşı döneminde Hitler'e karşı yurt savunması temasını işleyen ünlü romanlardan birini de oyunlaştıracaklarını bildirdi.

Tiyatro çalışmaları yanında sinema, folklor, sergi, açık oturum konferans gibi etkinliklere de yer vereceklerini açıklayan topluluğun yönetmeni Erkan Yücel ayrıca şunları belirtti: "Saçmalık derecesine varan yoz kültürün yaygınlaştığı, bir çok yazar ve şairin bunalım edebiyatına sürüklendiği günümüz Türkiye'sinde Halk Tiyatrosu gibi devrimci bir sanat ve kültür yuvasına her zamankinden daha çok ihtiyaç vardır. Bütün yurtsever ve devrimci sanatçıları çabamıza ortak olmaya çağırıyoruz. Türkiye kültürünün köklü bir demokratik birikimi var. Bu kültüre önderlik edecek kahraman işçi sınıfı var. O halde bu yozluğa son verecek neferimiz de var."

Adana Belediyesi Şehir Tiyatrosu Kursunu 16 kişi başarıyla bitirdi

Adana Belediyesi Şehir Tiyatrosu'nun bir süre önce açtığı tiyatro kursuna katılan 87 kişiden 16'sının başarı gösterdiği açıklandı.

Yapılan açıklamada başarı gösterenlerden birinin çocuk, altısının bayan, dokuzunun da erkek olduğu, bunların kursun ikinci bölümü olan sahneye oyun koyma çalışmalarına katılmaya hak kazandıkları belirtildi.

İkinci bölüm çalışmalarını da başarıyla bitiren oyunculardan kurulacak olan topluluk, Necati Cumalı'nın "Nalınlar" adlı oyununu sahneye koyacak.

Geçen yıl sansürce engelenen "Demir Yol" adlı film, bu yılki yarışmaya katılan filmler arasında.

Antalya Film Şenliği Ulusal Film Yarışması Seçici Kurulu Belli oldu

● YARIŞMA İÇİN BAŞVURAN FİLM SAYISI ŞİMDİLİK DOKUZ

ANTALYA (ÖZEL)

Antalya'da 13-20 Eylül tarihlerinde yapılacak 17. Altın Portakal Ulusal Film Yarışmasının Seçici Kurulu belli oldu. Antalya Belediye Başkanı Selahattin Tonguç'un açıklamasına göre kurul şu kişilerden oluşuyor:

Orhan Atasoy (yönetmen), Melih Cevdet Anday (yazar), Kenan Değer (ressam), Atilla Dorsay (sinema yazarı), Ara Güler (fotoğraf sanatçısı), Erkal Güngören (Güzel Sanatlar Akademisi Öğretim Üyesi), Doğan Hızlan (eleştirmen), Ahmet Keskin (set teknisyeni), Ergin Orbey (yönetmen-oyuncu), Atilla Özdemiroğlu (besteci), Kami Suveren (eleştirmen), Nurettin Tekindor (gazeteci), Gani Turanlı (görüntü yönetmeni), Tonguç Yaşar (karikatürist), Tunca Yönder (oyuncu-yönetmen).

Seçici Kurul yarışmaya katılan filmleri şenlik günlerinde Belediye Sarayında izleyecek ve değerlendirecek.

Bu arada Altın Portakal Ulusal Film Yarışmasına şimdiye kadar 9 filmin başvurduğu, yeni başvuruların beklendiği bildirildi.

Aydınlık

Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

● **Bugün de Batılı devletler zaman zaman çıkarlarını Sovyetlerle tek tek pazarlıklar yaparak korumak istiyorlar. Oysa bu girişimler Batıdaki birliği zedeliyor. Bunlar geçmişin acı derslerine gözlerine kapamışlardır. Hitler, kendisine karşı yumuşak davrandı diye Fransa ve Ingiltere'ye saldırmazlık etmedi. Fransa'yı işgal etti, Ingiltere'ye saldırdı**

● **Ingiltere ve Fransa "gemisini kurtaran kaptan" tutumuyla tek tek Hitler'le pazarlık yapıp çıkarlarını korumak hevesi faşist kampın birleşmesini hızlandırdı**

İkinci Dünya Savaşından sonra Almanya'nın yenilgisi bütün dünyada büyük sevinç yarattı.

Hitler'in hedefi en sonunda ABD'ye yönelmekti

HİTLER, dünya hakimiyeti amacını generallerine çeşitli fırsatlarda açıkladı. 23 Mayıs 1939'da bir askeri toplantıda yaptığı konuşmada Alman iktisadi sorunlarının ancak Almanya nın Avrupa'da yeni "yaşama alanları" elde etmesiyle çözülebileceğini ve "başka ülkeleri istila etmeden ya da başka halkların ellerindekini almadan bunu sağlamanın imkanı olmadığını" söylüyordu. Sovyetler Birliği'ne karşı 1941 Haziranında girişeceği "Barbarosa" harekatının hazırlıkları sırasında generallerinden Halder'in günlüğünde Hitler'in şu emri okunuyordu:"Doğu seferinin sona ermesinden sonra Afganistan'ın ele geçirilmesi ve Hindistan'a saldırı düzenlenmesi meselesi incelenecektir."

Bu emir üzerine hazırlanan 32 Nolu yönergede Sovyet ordusunun bertaraf edilmesinden sonra Nazi ordusunun İngiliz sömürgelerini ele geçirmesi, Akdeniz bölgesi, Afrika ve Ortadoğu'da bağımsız ülkelerin işgal edilmesi, İngiltere'nin istilasından sonra da ABD'ye yönelinmesi öngörülüyordu.

Saldırgan gözünü bütün dünyaya dikmişken, yatıştırmacılar Hitler'in her yeni adımında "Bu sonuncusudur, bundan sonra başka bir yerde gözü olamaz" diye kendilerini avutuyorlardı. Hitler'in herhangi bir saldırısının, saldırdığı yerle sınırlı olarak düşünüyorlar, esas hedefi akıllarına getirmek istemiyorlardı. Bugün de aynı kıt bakış açısına rastlanıyor. Rusya'nın Afganistan'ı işgaline karşı çıkan bazıları bile bu hareketi sosyal-emperyalizmin petrol yollarını denetim altına almak, Avrupa'yı kuşatmak ve sonunda da dünya hakimiyeti kurmak planının bir parçası olarak yorumlamaya yanaşmıyorlar.

GEMİSİNİ KURTARAN KAPTAN TUTUMU

SALDIRGANIN gerçek hedefini görememeleri ve kapitalist bireyci zihniyet, Batılı yöneticilerin tek tek kendi başlarının çaresine bakma anlayışıyla hareket etmelerini geliştirdi. Faşist mihverin hepsinin barıştan yana bütün insanlığın düşmanı olduğunu göz ardı ettiler. Saldırganla tek tek pazarlıklar yaparak kendi genel çıkarlarını koruyabileceklerini sandılar. Fransa'nın yatıştırmacı yöneticileri, Mussolini'nin Etyopya'ya saldırısına yeşil ışık yaktıklarında İngiltere ile ortak tutum almak üzere karar almalarının üzerinden daha bir kaç ay geçmişti. Ama aynı şeyi İngiltere de yaptı. Fransa ile birlikte Hitler'e karşı ortak tutum almayı kararlaştırdıklarından dört-beş ay sonra da Hitler'le pazarlığa oturdular. Nazi Almanyasının deniz gücü inşa etmesini kabul ettiler.

Yatıştırmacılar birbirlerini desteklemediler. Fransa, Etyopya'nın işgaline karşı daha sert tutum almasını talep eden İngiltere'ye yanaşmadı. İngiltere de Hitler Ren bölgesine asker soktuğunda Fransa'nın yanında yer almadı. Bütün bunlar saldırganın olduğundan daha güçlü görünmesine, kolay zaferler kazanmasına yol açtı.

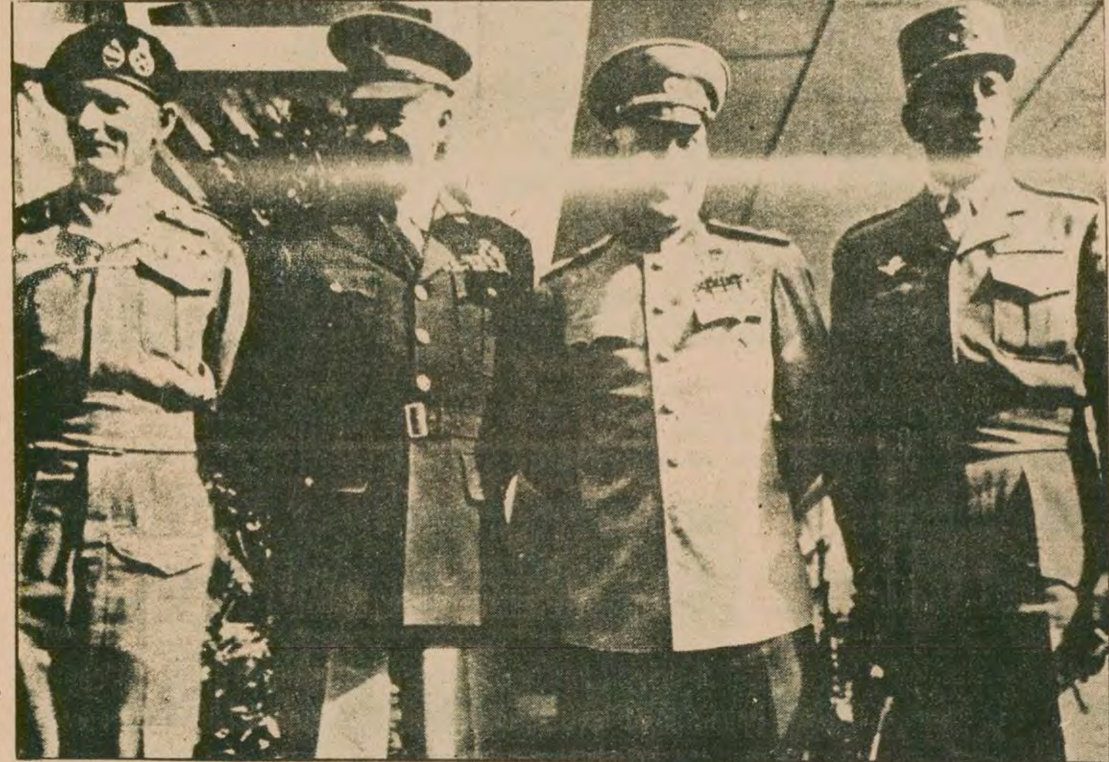
Oysa direnilseydi belki de tarihin akışı başka türlü olacaktı. Örneğin Mussolini şöyle diyordu: "Eğer Milletler Cemiyeti ...ekonomik ambargoya (Etyopya'nın işgali üzerine İtalya'ya karşı önerilen ambargo) petrolü de dahil etseydi. bir hafta içinde geri çekilmek zorunda kalırdım. Bu benim için yıkım olurdu." Hitler de Ren bölgesine asker sokma işlemine hemen hemen bütün generallerinin muhalefetine rağmen girişmiş, Fransız ordusunun en küçük bir karşı hareketinde derhal geri çekilme emri vermişti. Ancak İngiltere'nin de desteğini alamayan Fransa, ordusunu yerinden kıpırdatmadı.

TESLİMİYET SALDIRGANLARI BİRLEŞTİRDİ

HER gün yeni zaferler kazanan saldırganların aralarında çelişmeler yumuşayıp, birleşirlerken, birbirlerine olan güvenleri sarsılan barış taraftarı güçler bir türlü sıkı bir ittifak kuramadılar Yatıştırmacı siyaset "her koyun kendi bacağından asılır" mantığıyla hareket ettikçe, Hitler'in gözünü diktiği av tecrit edilmiş zayıf bir kurban durumuna geliyordu.

Nazi emperyalizmi dünya imparatorluğu tacını Çekoslovakya veya Polonya'dan değil, İngiltere'den Fransa'dan, Amerika'dan alacaktı. Chamberlain son bir kez daha umutsuzca uzlaşma yolları ararken, Polonya saldırısı öncesinde Hitler generallerine esas hedefini açıklıyordu: "Amaç her zaman için İngiltere'yi dize getirmektir."

Bugün de Batılı devletlerin zaman zaman çıkarlarını Sovyetler Birliği ile tek tek pazarlıklar yaparak korumaya çabaladıkları görülüyor.d'Estaingveya Schmidt bakıyorsunuz Batının en çok birleşmeye ihtiyaç duyduğu bir sırada Moskova'yla görüşme ve anlaşma yolları arıyorlar. Oysa bu girişimler, birliği zedelemekten başka hiç bir sonuç veremez. Geçmişin acı deneyleri bu konuda da ışık tutuyor. Hitler bir zamanlar kendisine karşı teslimiyet gösterdi diye Fransa ve İngiltere'ye saldırmazlık etmedi. Fransa'yı işgal etti, İngiltere'yi de etmeye çalıştı.

İkinci Dünya Savaşında Almanya ve İtalya'ya karşı ortak savaşan dört ülkenin başkomutanları (soldan sağa):Montgomery(İngiltere), Eisenhower(ABD), Jukov(SSCB) ve de Lattre(Fransa)

Yarın:
Hitler ilk önce"yatıştırmacı" dostlarını yuttu

Fener yangınından izlenim ve fotoğraflar

Bu facia son olsun!

«Kimyevi madde depoları yüzünden bu kaçıncı yangın»

METİN AKTAŞ
KEMAL ÖZDEN

● **Yüzlerce aile sokakta kaldı**

● **Daha önce de yangınlara yol açan kimyevi madde ardiyeleri, vatandaşların uyarılarına rağmen şehir dışına taşınmadı**

GECE saat iki sıraları gazetede oturuyoruz. Bu sırada dışarı baktığımızda gökyüzünün kıpkırmızı olduğunu görüyoruz. Peşinden büyük bir patlama, bir süre sonra yine bir patlama daha. Ne oluyor derken, bir süre sonra Fener'de yangın çıktığını öğreniyoruz. Hemen yangın yerine koşuyoruz. Yangın Fener Abdülazel Caddesi üzerindeki bir kimyevi madde deposundan çıkmış. Biz yangın yerine varana kadar Fener halkı ayaklanmış bile.

Herkes bir yana koşuşuyor. Bu arada itfaiye gelip çalışmalarına başlıyor. Yangın ilk başta kimyevi madde deposu yakınlarındaki evlere sıçrıyor, çevredeki evler genellikle ahşap olduğundan ve rüzgarın da etkisi ile yangın hızla çevreye yayılıyor.

* * *

Yangın yerinde dolaşırken, yurttaşlardan bazılarıyla konuşuyoruz: "Yangını ilk olarak nasıl farkettiniz?", "Büyük bir patlama ile uyandık, bir yere bomba mı atıldı diye etrafa bakarken, yangını gördük.", "Kardeşim bizim ev yangın yerine çok yakın. Daha yeni yatıyorduk ki ilk önce havanın aydınlandığını gördük, sonra bir sıcak vurdu, daha sonra şiddetli bir patlama duyduk telaşla evlerimizden fırladık."

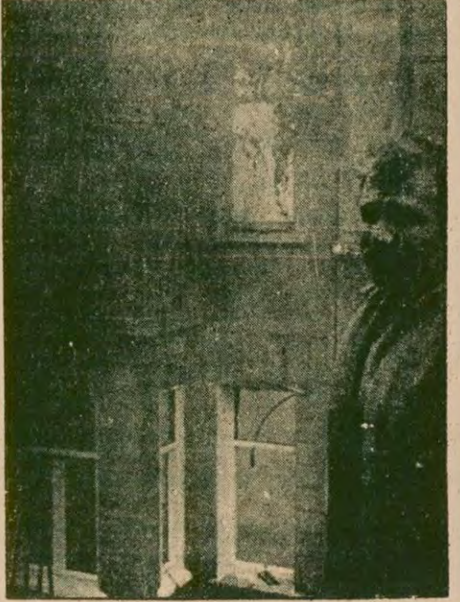
* * *

İlk şaşkınlığı geçip de yangının çevreye yayıldığını görenler yangının yakın olduğu evlerden değerli eşyaları çıkarmaya başlıyorlar. Sokaklarda televizyon, buzdolabı, radyo taşıyan insanlar harıl harıl gidip geliyor. Bazı yurttaşlar ise yangın korkusu ile evlerindeki bütün eşyayı yangından uzak bir kenara yığıyorlar.

* * *

Yangın yerinde dolaşırken, elimizde fotoğraf makinesini gören birçok yurttaş bizi durdurarak şikayetlerini anlatıyor. Konuştuğumuz herkes şunları söylüyor: "Bu kaçıncı yangın,belki 4-5 oluyor. Herseferinde bir sürü ev yanıp kül oluyor. Son yangın 1977 Ağustosunda olmuştu. Bu yangında19 ev yanmış, 2 kişi de hayatını kaybetmişti. Bu yangınların sebebi bu çevredeki depolardır. Sahil kenarı boyunca onlarca kimyevi madde deposu var. 1977'deki yangından sonra vilayete gidip bu depoların buradan kaldırılması için müracat etmiştik. Ama bir süre sonra unutuldu.

"Bu depolar buradan kaldırılmadığı sürece her zaman yangın çıkmaya devam eder. Bu depoların kaldırılmasını istiyoruz."

Remzi Öztürk üzüntüyle yanan evinin önünde. (Fotoğraflar: Kemal ÖZDEN-Metin AKTAŞ)

Taksi şoförü Remzi Öztürk tamamen yanan üç katlı ahşap evinin önünde gözyaşlarını tutamıyor. Eşini, çocuklarını biraz ilerdeki komşu evine taşımış. Gözlerini sadece iskeleti kalmış evinden ayırmadan konuşuyor.

"Yandaki evin çatısı alev almıştı, söndürmeye çalıştık sonra patlama oldu ev ateş aldı. Kurtarabildiğim bir tek eşyam yok." Yangın yerine gelen güvenlik kuvvetleri evleri yanyana yurttaşları olay yerinden uzaklaştırabilmek için uğraşıyorlar. Ancak yaşlı bir kadın aradan fırlıyor ateşler içindeki evine yöneliyor. Yıllarını verdiği evini, eşyasını kurtarmak için bağırıyor. Olayın etkisiyle şok geçiren kadını yurttaşlar ve askerler ancak sürükleyerek uzaklaştırabiliyorlar.

Akçin Sokakta beş katlı evi kısmen yanan Eyüp Baş da çaresizlikle asker kordonunun ardında bekliyor. "Neyin yanıp ne olduğunu bile bilmiyorum. Ev son gördüğümde kısmen yanmıştı. "Eyüp Baş'ın amcası olduğunu belirten bir yurttaşımızsa etrafındakilere "Ben o eve otuzbeş yılımı verdim, buna yürek mi dayanır?" diye haykırıyordu.

Sabaha doğru yangın belirli ölçüde kontrol altına alınırken sönen yerlerde tekrar başlayan yangın itfaiyeyi şaşkına çeviriyordu.

Vatandaş evinin eşyasının yanmasının acısını yüreğinde soğutamadan kara kara düşünüyor. "Ben bugünkü İstanbul'da nerde ev bulurum, bulsam içine bugünkü şartlarda neyi nasıl koyarım. Elimizden tutacak bir makam çıkar mı?"

Yangın yerinden ayrılırken bu felaketin son olması için, şimdiye değin birçok kere yangına neden olan bölgedeki kimyevi madde depolarını hem de yurttaşların uyarılarına rağmen yerleşim alanının dışına çıkarmayan "yetkilileri" harekete geçirmesini diliyoruz!

Fener sakinlerinden bazıları eşyalarını sokak ortalarına yığarken bazıları da yangın tehlikesinden uzak akrabalarının evlerine taşındı.

Su hortumlarıyla tutuşan bir evi söndürmeye çalışan iki itfaiye eri.

İtfaiye yangını söndürmeye çalışırken gece sokaklara dökülen vatandaşlar, heyecanla yangınla, itfaiyeciler arasındaki mücadeleyi izliyor.

Televizyonda Bugün

19.00 HABERLEN	20.30 HABERLER
19.10 HEIDI	21.20 TIP DOSYASI
19.35 SAZ ESERLERI	22.10 TÜRK HAFIF MÜZIĞI
19.45 INANÇ DÜNYASI	22.30 HABERLER
	22.40 TV'DE SINEMA

19.10 HEIDI: Sürekli filmin bugün yayınlanacak olan 32. bölümünde mürebbiye Heidi'ye ve Klara'ya çok sert davranır. Heidi köyünü özlemiştir.

19.35 SAZ ESERLERI: Asaf Demirbaş'ın hazırladığı programda değişik saz eserleri sunulacak.

22.10 TÜRK HAFIF MÜZIĞI: Atilla Atasoy ekrana gelecek.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

21.20 Tıp Dosyası

DOKTORLAR DİRENİŞE KALKIYOR

Sürekli filmin bugün yayınlanacak olan bölümü hayli ilginç. Hastanenin bağlı olduğu Vakıf'la istekleri konusunda hasta kabul politikalarında ve eleman-alet yetersizliği konusunda anlaşmazlığa düşen doktorlar direnişe geçmeye karar verirler. Bu arada iki doktor arasında sürtüşme çıkar.

Rudolf Nureyev, Romeo Juliet'de

22.40 TV'de Sinema

Rusya'dan kaçan ünlü balet Nureyev'in yaşamından kesitler

Ben bir dansçıyım

Yönetmen: Pierre Jurdan
Oyuncular: Rudolf Nureyev, Margot Fonteyn, Carla Fracci, Lynn Seymour ve Deanne Bergsma.

Bale izlemeyi sever misiniz? O halde ekran başında yerinizi alabilirsiniz. Dünyaca ünlü balet Nureyev'in tüm önemli balelerinden örnekler verilecek filmde. Daha da önemlisi Nureyev hayli ilginç mücadeleli yaşam öyküsünü bu kez sahnede, başrolde kendisini oynayacak.

Filmde Nureyev'e birçok balerinin yanında ünlü İngiliz balerini Margot Fonteyn de eşlik ediyor.

RUDOLF NUREYEV'İN BİYOGRAFİSİ

Sovyetler Birliği'nin Irkutsk bölgesinde 1938 yılında doğan Rudolf 17 yaşında Leningrad'daki K'rov Tiyatro Okuluna girdi. Kısa sürede topluluğun yıldız dansçısı oldu. 6 yıl sonra 1961'de ise Paris turnesinde topluluktan ayrıldı. 1962'de İngiliz yurttaşlığına geçti. Önce Cuevas markisinin İnternational Balet'sinde çalıştı. Oradan da İngiliz Kraliyet Balesi "Royal Balet"e geçti. 1964'de Nijinski ödülünü aldı. Rayol Balet'de Marguerite ve Armand(1963), Romeo Juliet (1965), Paradis Perdu (Kaybolan Cennet 1967) balelerinde oynadı. Ayrıca renkli televizyon için Zizi, Jeanmarie ile Genç Adam ve Ölüm(1966) adlı film çevirdi. Bayadere (1963), Kuğu Gölü va Raymonda (1965) balelerini yeniden sahneye koydu. Son televizyon filmi ise bu gece izleyeceğimiz "Ben Bir Dansçıyım"(I Am a Dancer) oldu.